

**Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2015

Michaela Gurňáková

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**Raná historie festivalu Academia film
Olomouc**

Michaela Gurňáková

Katedra divadelních a filmových studií

Vedoucí práce: Mgr. Jakub KORDA, Ph.D.

Studijní program: Teorie a dějiny dramatických umění

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Raná historie festivalu Academia film Olomouc* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

.....

podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování *Mgr. Jakubu Kordovi, Ph.D.* za jeho rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat *PhDr. Aleně Vykydalové* za pomoc při závěrečných korekturách.

OBSAH

ÚVOD	5
METODOLOGIE	7
KRITIKA PRAMENŮ A LITERATURY	10
1. VĚDECKÝ A POPULÁRNĚ VĚDECKÝ FILM V ČSSR	13
2. RANÁ HISTORIE FESTIVALU ACADEMIA FILM OLOMOUC	19
2. 1. VZNIK A PŘÍPRAVY FESTIVALU	19
2. 1. 1. <i>Uzavírání dohod mezi pořadateli</i>	24
2. 2. PLÁNOVÁNÍ DRAMATURGIE	27
2. 3. PROGRAM	30
2. 3. 1. <i>Promítané filmy</i>	32
2. 4. ÚČAST	35
2. 5. VOLNÉ TRIBUNY	36
2. 6. OCENĚNÍ.....	40
ZÁVĚR	42
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	43
SEZNAM ZKRATEK	46
SEZNAM PŘÍLOH	48

Úvod

Hlavním tématem mé bakalářské práce je *raná historie festivalu Academia film Olomouc*, konkrétně jeho první ročník, uskutečněný v roce 1966. První ročník festivalu nebyl ve svém počátku nositelem názvu *Academia film Olomouc (AFO)*, ale *Přehlídkou vědeckého a populárně vědeckého filmu*. Doposud užívaný název *AFO* byl oficiálně schválen až od druhého ročníku festivalu v roce 1967, proto v rámci své práce používám pro první ročník festivalu oficiální název *Přehlídka vědeckých a populárně vědeckých filmů (Přehlídka)*.

Důvodem výběru tématu je osobní zájem o poznání historie festivalu a souvislostí, které vedly, v roce 1966 ke vzniku *Přehlídky vědeckého a populárně vědeckého filmu* a byly zásadní pro vznik festivalu s padesátiletou tradicí a nepřetržitým každoročním konáním od svého založení.

Festivalu, ovlivňujícím kulturní, studijní i pracovní život v Olomouci nejen mnoha studentů a pedagogů *Univerzity Palackého (UP)*. Právě *UP* je po celých padesát let hlavním pořadatelem festivalu.

Předmětem práce je snaha na základě systematického uspořádání informací z archivních pramenů, monografických publikací a orální historie zrekonstruovat historii prvního ročníku festivalu *AFO*.

Cílem práce je vytvoření snadno dostupného materiálu sloužícího k získání základních informací o počátcích festivalu, jeho vzniku, přípravách, institucích podílejících se na jeho organizaci, důležitých osobnostech, programové skladbě, účasti, diskuzích, atmosféře a oceněných filmech.

Práce si neklade za cíl téma vyčerpat a obsáhnout v celé jeho možné šířce. Z důvodu omezeného množství informací se práce nezabývá financováním festivalu.

Bakalářská práce je uspořádána do dvou hlavních kapitol. Jelikož je práce zaměřena na ranou historii festivalu reflektujícího tvorbu vědeckého a populárně vědeckého filmu, přibližuji v první kapitole tyto žánry. V souvislosti s těmito zkoumanými žánry ve stručnosti přibližuji historii a význam *Krátkého filmu Praha* a *Československé akademie věd*, které tyto žánry produkovaly a podílely se na vzniku festivalu *AFO* a jeho organizaci.

Problematika výše zmíněných žánrů a jejich postavení je nastolena také v rámci veřejných diskusí v hlavní části práce.

V hlavní části práce, tedy druhé kapitole se soustředím na charakter a dramaturgické zaměření festivalu. Pojednávám o myšlence založení a postupných krocích, vedoucích k jeho realizaci. Popisuji vstup jednotlivých institucí do spolupořádání a jejich náplň v rámci organizace. Věnuji se plánování festivalu a jeho dramaturgii.

Dále popisuji program a uvádím seznam promítnutých snímků se stručnou charakteristikou filmů uvedených v hlavním programu.

Zmiňuji jakému publiku byl festival primárně určen a jaký byl o účast zájem. V rámci veřejných diskusí předkládám, jaký typ otázek byl převážně řešen a zároveň tak poukazuji na otevřenost účastníků a atmosféru prvního dne festivalu.

V podkapitole Ocenění jmenuji kromě ohodnocených snímků a jejich režisérů, také složení poroty.

Metodologie

Původním záměrem bakalářské práce bylo realizovat ji jako týmový projekt dvou diplomantek. Ty měly společně zpracovat ranou historii festivalu *AFO* s předpokladem, že u obhajoby bakalářské práce bude pojmenována zodpovědnost spoluautorek za jasně definovanou část finálního výstupu, kterou každá z nich bude obhajovat.

Počátečním datem výzkumu se stal první ročník festivalu v roce 1966 a ke stanovení přesného časového intervalu, na nějž se bádání zaměří, mělo dojít až na základě úvodní heuristické práce. Společně jsme na heuristickém výzkumu pracovaly ve Státním okresním archivu Olomouc a Archivu Univerzity Palackého.

Po společné úvodní heuristické práci jsme každá došly k přesvědčení, že pro následný postup v rámci dalšího bádání a zpracování bude vhodnější od týmového projektu opustit.

Po vyhodnocení existujících pramenů, archiválií a dalších dokumentů souvisejících s ranou historií festivalu *AFO*, byla tak má pozornost soustředěna výhradně na založení festivalu a jeho úvodní ročník.

Už při společné heuristice, ve dvou výše uvedených archivech, jsme usoudily, že první ročník festivalu stojí za zvláštní pozornost. Na oficiálních internetových stránkách *AFO* byly některé informace o založení festivalu, oproti dobovým archivním materiálům odlišné či nepřesné.¹ V prvním ročníku festivalu nebyl např. vydán ani *Zpravodaj*, který v pozdějších letech poskytoval základní informace o festivalu.

Metodologicky se jedná o heuristicky zaměřený výzkum doplněný o orální historii. V rámci výzkumu jsem navštívila Archiv Univerzity Palackého v Olomouci, Státní okresní archiv Olomouc, Národní filmový archiv v Praze a Archiv akademie věd ČR.

Dobové archivní prameny pocházející převážně z Archivu UP mi i přes svou neuspořádanost poskytly cenný informační materiál k vytvoření obrazu o prvním ročníku *Přehlídky*. Ten by nebyl kompletní, bez osobních vzpomínek a výpovědí

¹ K tomuto se dále vyjadřuji v podkapitole Kritika pramenů a literatury.

jednoho ze zakladatelů *Přehlídky*. V rámci rešerše materiálů jsem se zaměřila na vyhledání doposud žijících pamětníků, podílejících se na organizaci prvního ročníku *Přehlídky*.

Kontaktovala jsem tehdejšího dramaturga *KF* Petra Kudelu, jediného stále žijícího člena původního týmu zakladatelů *Přehlídky*. Metoda orální historie tak přispěla k mému komplexnějšímu pohledu na okolnosti vzniku festivalu. Obsáhlý rozhovor s tehdeším dramaturgem Krátkého filmu Praha Kudelou byl významný v utřídění mých poznatků. Jeho vzpomínky a komentáře se staly jedním z důležitých informačních zdrojů, stejně jako nalezené dobové materiály dochované v archivních institucích. Stěžejním zdrojem pramenů se stal především Archiv Univerzity Palackého² (AUPO), který sice obsahuje rozsáhlé množství archiválií, ty však dosud nebyly systematicky uspořádány, a poskytnutý rozhovor.

Důležitost takového propojení uvádí Renáta Sedláková:³ „*Vzniká tím specifický vztah mezi tzv. oficiální historií, postavenou na faktech odvozených z archivních a písemných pramenů, a subjektivním vyprávěním o těchto událostech jejich pamětníky. Cílem orální historie ale není konstruovat objektivní fakta, neboť sdělovaná vyprávění jsou vždy subjektivní. Přesto získaná data mohou poskytnout nové informace. Historik se takto snaží obohatit oficiální výklad historie o nový rozměr.*“

Postup vedení rozhovoru byl strukturovaný, jelikož se tematicky zaměřoval pouze na první ročník *Přehlídky*. Pro rozhovor jsem měla vymezený soubor přesně znějících otázek, včetně stanoveného pořadí. Narativní forma rozhovoru s uvolněnou atmosférou vedla často k obsáhlejší odpovědi a poskytla mi tak širší souvislosti v daném tématu. Rozhovor trval necelé dvě hodiny. Pořízený audio záznam rozhovoru a jeho přepis se nachází v mém osobním archivu.

V rámci orální historie jsem kromě Petra Kudely kontaktovala ještě jednoho pamětníka, který byl dlouholetým organizátorem festivalu v jeho pozdějších ročnících a hostem prvního ročníku. Tento pamětník si ze zdravotních důvodů nepřál rozhovor uskutečnit, ani být v této souvislosti uveden.

² Archiv Univerzity Palackého (dále jen AUPO), Fond: AFO, Karton: 4 AFO 1966 1967

³ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014, s. 345

V rámci mého bádání proběhlo také dohledávání velkého množství křestních jmen osobností, které figurovaly v dobových materiálech, ale pouze s uvedeným příjmením. Musela jsem často dohledávat o jaké osobnosti se jedná.

S názvy institucí a jejich zkratkami pracuji tak, aby usnadnily přehlednost v textu. Pro přehlednost a následnou orientaci v textu tedy někdy uvádím celý název instituce a jindy zas jeho zkratku.

Už při úvodní heuristické práci jsem se nejdříve zaměřila na neuspořádanost pramenů. Pro další bádání bylo nutné jejich nafotografování a následné rozdělení na jednotlivé druhy. Vzniklo pro mě několik základních informačních složek: bulletin, informační oběžníky, korespondence, objednávky ubytování, presenční listiny, programy, přílohy, seznamy filmů a hostů, udělení cen, volné tribuny, zápis a zpráva rektora, zápisy z komise pro přípravu, záznamy z jednání, žádosti, které přispěly ke zjištění, jaké základní informace mi budou dostupné.

Při rešerších jsem si všímala jednotlivých institucí a hledala jejich postavení v rámci festivalu, spolu s provázaností s jednotlivými osobnostmi festivalu. Následně chronologicky řadila uzavřené dohody, korespondenci a záznamy z jednání. Korespondenci jsem vymezila mezi dvěma hlavními organizátory a ostatními a pořídila z ní přepis základních informací a všímala si organizačních pokroků. Uzavírané dohody jsem za sebou též chronologicky řadila a všímala si, v jakých městech, s jakou institucí a osobností byly uzavírány. Tato rešerše byla vyhotovena před provedením orální historie, tudíž na jejím základě byly sestaveny otázky položené v rámci rozhovoru.

Kritika pramenů a literatury

Nejcennějším informačním zdrojem k vytvoření celé hlavní kapitoly se pro mě staly prameny Archivu UP, periodika reflektující počátky festivalu a orální historie. Jejich jednotlivou přínosnost postupně konkretizují.

Ačkoliv téměř všechny prameny související s prvním rokem *Přehlídky* mi poskytovaly při zpracování této práce cenné informace, nejcnějším materiálem se pro mě staly bulletin, korespondence, uzavírané dohody a záznamy z jednání.

Bulletin *Přehlídka vědeckých a populárně vědeckých filmů*, vydaný až po jejím skončení, mi sloužil k porovnání předkládaných informací s výše uvedenými archiváliemi z doby příprav *Přehlídky*. Dále k zjištění jmen členů organizačního štábu a poroty, programu a informací o promítaných filmech a také ohlasu na založení *Přehlídky*, sepsaného Miro Bernatem.

Záznamy z jednání mi po jejich uspořádání poskytly přehled o organizační činnosti Petra Kudely, která vedla napříč jednotlivými institucemi, důležitými pro vznik *Přehlídky*. O tomto pojednává část podkapitoly *Uzavírání dohod mezi pořadateli*.

Organizační záležitosti související s přípravou a plánováním dramaturgie se kromě hlavních organizačních schůzek řešily převážně formou písemné korespondence mezi hlavními organizátory.

Zápis a zpráva rektora, zápisy z komise pro přípravu, záznamy z jednání spolu s dochovanou korespondencí tvořily základní materiál pro sestavení podkapitol *Vznik a přípravy festivalu*, *Plánování dramaturgie*, *Program a Účast*.

Dochovaná korespondence, převážně mezi Jiřím Stýskalem a Petrem Kudelou, poskytuje další důkazní materiál o organizování *Přehlídky*. Organizátoři jejím prostřednictvím informují o splněných i nesplněných úkolech, které si mezi sebou zadali, a o výsledcích jednání, jež měli jednotlivě vyřídit. Jejich korespondence začíná v rámci organizování prvního ročníku *Přehlídky* dne 31. ledna 1966 a končí 19. dubna 1966, tedy sedm dní před samotným datem konání. Během této doby si mezi sebou vyměnili deset dopisů, které mi sloužily jako důležitý informativní materiál o způsobu organizace *Přehlídky* v podkapitole *Dramaturgie*

Z archivu Akademie věd (Archiv AV) se pro mě stala cennou korespondence, konkrétně dva dopisy, které přispěly ke zjištění účasti zahraničních

hostů Přehlídky a mezního termínu pro doručování kopií filmů na promítání. Archiv AV jinak obsahoval stejné materiály, jako Archiv UP, jen v podstatně menším rozsahu.

Ve Státním okresním archivu v Olomouci se dochovaly dobové archiválie společně s plakáty a programy AFO, datovanými ovšem až od roku 1973, tudíž pro účel této práce neposkytly žádné použitelné informace.

Výroční almanach *30 let Academia Filmu Olomouc* mi byl přínosný v získání statistických a jmenných údajů a možnosti jejich následného porovnání s dobovými archiváliemi.

Ze sborníku *Dvacet let Academia Filmu Olomouc* se nejcennějším materiálem staly vzpomínky a komentáře zakladatele Petra Kudely. Ten ve svém příspěvku komentuje okolnosti vzniku, kterými potvrzuje či rozšiřuje informace získané z archivních pramenů a orální historie.

Důležitým zdrojem informací se pro mě stala také encyklopedická publikace *Český film: režiséři – dokumentaristé* od Martina Štolla a kolektivu, ze které čerpám základní informace o důležitých osobnostech festivalu.

Studie *Výzkum médií* od Renáty Sedlákové mi pomohla při charakteristice přístupu k orální historii.

K sestavení první kapitoly mi pomohly publikace obsahující informace o žánrech krátkého filmu, a to: *Film a filmová technika*, *Cesty k pravdě a lži*, *Filmový sborník historický 4*, *Profesor Jan Calábek a vědecká kinematografie*, *Atomy věčnosti*.

Charakteristiku vědeckého a populárně vědeckého žánru čerpám z filmové encyklopedie *Film a filmová technika*.

Studie *Cesty k pravdě a lži* od Antonína Navrátila, pro mě byla v rámci vzniku první kapitoly nejpřínosnější v získání informací o znárodnění československého filmu a následném vzniku institucí produkujících žánr vědeckého a populárně vědeckého filmu.

Dalšími byl příspěvek *Občanská, morální a tvůrčí renesance dokumentárního filmu* opět autora Antonína Navrátila ve *Filmovém sborníku historickém*. Tento příspěvek pojednával o možnosti vyhnout se politické aktualitě, díky filmování žánrů vědeckého a populárně vědeckého filmu

Z monografické studie *Profesor Jan Calábek a vědecká kinematografie* od J. Potáčka, J. Hřiba a L. Rygla jsem získala základní informace o důležité osobnosti vědecké kinematografie u nás.

V souvislosti s kritikou pramenů chci poukázat na zjištění, že v Kulturním Revue Olomouckého kraje, článku *Olomoucko žije filmem! O filmových festivalech, jejich důležitosti a kráse* od Petra Pláteníka⁴, tak i na současných internetových stránkách samotného festivalu ACADEMIA FILM OLOMOUC, v sekci Historie festivalu⁵ jsou uvedeny nepřesná jména osobností, jež zakládaly a organizovaly první ročník festivalu AFO.

Odkazuji na přesné znění: „*Krátký film Praha tak sehrává významnou roli při pořádání první Přehlídky v roce 1966, která vzniká především díky iniciativě univerzitního pedagoga Jiřího Stýskala a jeho kolegů Eduarda Petrů a Aleny Štěřbové.*“⁶ Dle dostupných archivních pramenů UP se kterými pracuji a postupně je zmíním, je pravdivé tvrzení, že *Krátký film Praha* sehrál významnou roli při pořádání prvního ročníku *Přehlídky*, nikoli tvrzení, že první ročník *Přehlídky* vzniká díky iniciativě zmíněných osobností.

Krátký film Praha sehrál v založení festivalu klíčovou roli a na jeho význam v rámci práce také poukazují. Mezi zakladatelské osobnosti festivalu a hlavní organizátory patří správně uvedený Jiří Stýskal, ale hlavně opomenutý iniciátor Petr Kudela, který s myšlenkou založení festivalu na Univerzitu Palackého přišel. Petr Kudela, jako dramaturg Krátkého filmu Praha a Jiří Stýskal, byli hlavními zakladateli a organizátory *Přehlídky*. Alena Štěřbová se na vzniku a organizaci prvního ročníku nepodílela. Její aktivity v rámci festivalu se datují počínaje druhým ročníkem. Eduard Petrů, ačkoliv ještě nebyl členem organizačního štábu, ale jako člen poroty, se nicméně na organizaci *Přehlídky* rovněž podílel.

⁴ KROK: kulturní revue Olomouckého kraje. Olomouc: Vědecká knihovna. ISSN 1214-6420, 2013, Roč. 10, č. 1, s. 25-27.

⁵ Historie festivalu: afo.cz [online]. [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: http://afo.cz/index.php?seo_url=historie-festivalu

⁶ Tamtéž.

1. Vědecký a populárně vědecký film v ČSSR pod patronátem Krátkého filmu Praha a Československé akademie věd

Tato kapitola slouží k přehledu o žánru vědeckého a populárně vědeckého filmu a institucí s ním spojených. Jak *Krátký filmu Praha (KF Praha)*, tak *Československá akademie věd (ČSAV)* byly důležité pro postavení, vývoj i produkci vědeckého a populárně vědeckého filmu u nás.

KF Praha byl významnou součástí československé filmové scény. Jeho pracovníci, převážně ze studia *Výukového filmu* se na vzniku *Přehlídky* a organizaci prvního ročníku významně podíleli. Vědecké a populárně vědecké filmy instituce *Krátkého filmu* tvořily také převážnou část dramaturgické skladby *Přehlídky*, spolu se zastoupením filmů z produkce pražských a bratislavských studií *Československé akademie věd*.

Z tohoto důvodu považuji za nezbytné představit věnovat část této kapitoly také vzniku, reorganizaci a zaměření těchto institucí, s nimiž byly zkoumané žánry spjaté. Je také potřeba charakterizovat žánr populárně vědeckého a vědeckého filmu.

Jelikož i žánry podléhají svému vývoji, čerpám jejich charakteristiku z publikace *Film a filmová technika*,⁷ vydané roku 1974.

Populárně vědecký film spadá pod dokumentární tvorbu. Ve snaze o *demokratizaci* vědy volí sdělnou, poutavou formu a různé výrazové prostředky, přitom ale respektuje vědecká fakta a usiluje o jasný výklad látky. Své náměty čerpá ze všech vědních oborů a používá odlišných způsobů sdělení (např. životopis vědce, historie objevu, esej, anketu aj.). Tento náročný typ filmu pro široké

⁷ STRÁNSKÝ, Antonín a LEVINSKÝ Otto. *Film a filmová technika*. 1. vyd. Praha: SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1974, 353 s.

obecenstvo vyžaduje od autorů důkladnou studijní přípravu. Má tradici ve filmově vespělých zemích, např. v Anglii a tehdejší SSSR. U nás populárně vědecký film přijal odkaz průkopníků (Schurtz, Prát, Pasma, Úlehla, Brichta, Smrž, Calábek) a dosáhl tehdy světové úrovně, o čemž svědčí úspěchy ve specializovaných mezinárodních soutěžích.

Oproti tomu vědecký film, jako prostředek vědeckého výzkumu a audiovizuální forma vědecké zprávy, nahrazuje, či doplňuje literární podání a obrazovou dokumentaci. Je určen odborníkům, a proto neodbíhá od jádra problému vedlejšími dramaturgickými zájmy, jako je např. estetická forma. Je řízen požadavky autentičnosti, přesnosti, objektivity a účelnosti. S vědeckou kinematografií jsou spojeny objevy různých filmových postupů a technik. Spojením filmové kamery s jinými přístroji (např. lékařskými, astronomickými) získává stále nové poznatky z oblastí skrytých prostému oku. Vyjadřovací schopnosti rozšiřuje např. časosběrné, nebo rychlostní snímání dějů, filmování pomocí mikroskopu. K vědeckému filmu patří ovšem také školní a výukové filmy. Mezinárodní spolupráci, výměnu programů a informací usnadňovala *Mezinárodní asociace vědeckých filmů (AICS)* a několik podobných institucí.

Se specifikací tohoto žánru to ovšem nebylo tak snadné. Až do roku 1945 nebyly tyto dokumentární žánry krátkého filmu plně specifikovány. Spadaly pod pojem kulturní, nebo osvětový film, čímž byl myšlen každý film, který splňoval vzdělávací a výchovnou funkci. Jak uvádí Antonín Navrátil: „*K bližší specifikaci a odlišení filmu školního, instrukčního a populárně vědeckého došlo prakticky až po r. 1945.*“⁸

Tehdy pod Československou společností pro vědeckou kinematografii (založená 1924) s pobočkami v Praze a Brně⁹ vznikala díla, která položila základ vědeckému a později populárně vědeckému filmu u nás.¹⁰ Jednalo se např. o

⁸ NAVRÁTIL, Antonín. *Cesty k pravdě či lži: 70 let československého dokumentárního filmu*. 2. vyd., V AMU 1. Praha: Nakladatelství AMU, 2002, ISBN 8073319098. s. 34

⁹ Brněnskou pobočku založil roku 1933 Vladimír Úlehla.

¹⁰ NAVRÁTIL, pozn. 8, s. 35 – 36.

vyspělé dílo vědecké kinematografie prof. Vladimíra Úlehly¹¹ a jeho asistenta Jana Calábka¹² *Pohyby rostlin* (1928),¹³ natočené u nás poprvé použitou metodou časosběrného snímání. K této metodě a Janu Calábkovi se v rámci rozhovoru vyjadřuje Petr Kudela: „*Dodnes si mé kolegyně Třeščíková a Špátová pletou, co je to časosběrný film. Když točí po desetiletí o nějaké osobě, to je film letopisný. Časosběrný film je ten, který protahuje čas. Úlehla a Calábek točili rostliny např. co deset minut okýnko. Když se tato okýnka poskládala, pohyb se zrychlil. Takhle se sbíral čas. A to byl s časosběrným natáčením profesor Calábek, který byl předsedou poroty v našem prvním ročníku festivalu.*“¹⁴ Lucie Česálková se o Janu Calábkovi zmiňuje jako o ideálu propojujícím vědce a filmaře.¹⁵

Také ve své obsáhlé teoretické studii *Atomy věčnosti* hovoří o tom, že klíčový vliv na československý populárně vědecký film měla tvorba sovětských autorů. Jako první titul žánru uvádí Pudovkinovu *Mechaniku velkého mozku* z roku 1926. Jako příklad českého tvůrce jmenuje Jiřího Lehovce,¹⁶ který přebíral sovětské vzory.¹⁷ Vývoj vědecké a populárně vědecké kinematografie tedy sahá až do 20. let 20. století. Byl ovšem narušen okupací a vzkvétal u nás opět až po roce 1945, a to díky vědcům a filmařům v institucích *KF* a *ČSAV*. Tyto souvislosti představuji v následujících řádcích.

Ke znárodnění československého filmu došlo, když prezident Edvard Beneš 11. srpna 1945 podepsal první znárodnovací dekret č. 50/1945, který nabyl

¹¹ Vladimír Úlehla (* 1888, † 1947) byl rostlinný fyziolog, pedagog, spisovatel, etnograf a režisér. V dokumentu byl průkopníkem vědeckého a etnografického filmu. Na PŘF MU v Brně založil Ústav fyziologie rostlin, vybudoval vědeckou školu a nastartoval i čs. vědecký film a později byl i jejím děkanem (1945-46). Děkanem byl i na nově založené PdF v Olomouci (1946-47).

¹² Jan Calábek (* 1903, † 1992) působil v laboratoři vědeckého filmu ČSAV v Brně. Byl rostlinným fyziologem, pedagogem, režisérem a kameramanem. Vladimírem Úlehlou byl zasvěcen do principů sběrného natáčení. Využíval filmu v biologii. Byl spoluzakladatelem brněnské pobočky Čs. společnosti pro vědeckou kinematografii (1933). Byl důležitých účastníkem Přehlídky. Jeho filmy byly zahrnuty v hlavním programu Přehlídky.

¹³ *Pohyby rostlin* (1928) natáčeli 2 roky. Film měl v celé délce 120 min. Velká část filmu se kvůli požáru (1931) nedochovala.

¹⁴ Osobní rozhovor s Petrem Kudelou. Archiv autorky. (Dále jen Osobní rozhovor).

¹⁵ ČESÁLKOVÁ, Lucie. *Atomy věčnosti: český krátký film 30. až 50. let*. Praha: NFA, 2014, s. 171.

¹⁶ Jiří Lehovce (* 1909, † 1995) byl režisérem, scenáristou, kritikem, fotografem, kameramanem, pedagogem. Spoluzaložil a vedl KF. Opustil jej pro neshody roku 1949. Od roku 1946 se věnoval konstituování FAMU, kde po zbytek života působil jako pedagog a natáček desítky dokumentů.

¹⁷ ČESÁLKOVÁ, pozn. 15, s. 187.

účinnosti 21. srpna 1945. U *hraného filmu* následoval jednoduchý proces, Němci „v podstatě úkol usnadnili, když svými *machinacemi se zmocnili ateliérů a zredukovali výrobce čs. filmů na dva.*“¹⁸

Český *krátký film* to neměl tak snadné. I přesto, že Němci za okupace zrušili mnoho soukromých výrobců *krátkého filmu*, zbylo i tak koncem druhé světové války 18 soukromých firem. Tato skutečnost znárodnění komplikovala, „*každý z producentů sledoval jiný cíl, často úzce utilitární a komerční.*“¹⁹

Dokumentaristé v čele s režisérem Jiřím Lehovcem i přesto sloučili v květnu 1945 těchto 18 výrobců *krátkého filmu*.²⁰ Vznikla tak státní organizace *Krátký film*. Podle Jiřího Lehovce tak vytvořila dobré podmínky pro dokumentární tvorbu: „*Krátký film jako podnik je podnikem docela novým, kterému postátnění dalo do vínku vysokou technickou i materiální základnu.*“²¹ Jelikož se *Krátký film* stal monopolním podnikem, objevil se problém v otázce dramaturgie, měl totiž plnit „*všechny úkoly a potřeby, které dříve vykonávaly četné soukromé firmy*“,²² a nesměl tak být opomenut žádný ze žánrů.²³

Specializovaná studia soustředící se prioritně na oblast populárně-vědeckého filmu vznikla už roku 1950 reorganizací *Krátkého filmu*.²⁴ Situace v plánování dramaturgie se totiž stala neudržitelnou, proto byla vytvořena Studia zpravodajských a dokumentárních filmů v Praze a Bratislavě a Studia populárně vědeckých a naučných filmů v Praze, Brně, Gottwaldově²⁵ a Bratislavě a *KF* jako takový byl zrušen. A ačkoli v letech 1950 – 1954 dokumentární film stagnoval,²⁶ jeho tvorba šla svou kvalitou dolů, jelikož jí prakticky bylo znemožněno, aby mohla plnit své poslání, populárně vědecký film byl v rozkvětu. Jak uvádí Antonín Navrátil v článku *Občanská, morální a tvůrčí renesance dokumentárního filmu*:

¹⁸ ELBL Jindřich, *Patnáct let filmové politiky*. Film a doba, roč. 1965, s. 397.

¹⁹ NAVRÁTIL, pozn. 8, s. 128.

²⁰ Tamtéž, s. 126 – 129.

²¹ Tamtéž, s. 132.

²² Tamtéž, s. 135.

²³ Byly myšleny žánry *krátkého filmu*, a to: dokumentární, populárně vědecký, školní, instrukční, reklamní.

²⁴ ČESÁLKOVÁ, pozn. 15, s. 162

²⁵ Současný název města je Zlín. Město Zlín bylo v letech 1949 až 1989 přejmenováno podle jména presidenta Klementa Gottwalda na Gottwaldov.

²⁶ NAVRÁTIL, pozn. 8, s. 199 – 200.

„Zkušenější a serióznější dokumentaristé se stáhli do Studia populárně vědeckých filmů a mohli se tak vyhýbat trapné politické aktualitě a ztvárňovat látky nejen z oblasti vědy a techniky – dosáhli takové úrovně, že jsme v 50. letech plným právem byli označováni za velmoc populárně vědeckého filmu.“²⁷

V roce 1964 došlo opět k reorganizaci. Studia byla zrušena a místo nich byly jako součást Krátkého filmu Praha²⁸ vytvořeny dramaturgicko-výrobní skupiny: Dokumentární film, Zpravodajský film, Výukový film²⁹ a Propagfilm. Tvorba vědeckých a populárně vědeckých filmů spadala pod dramaturgicko-výrobní skupinu Výukového filmu.

K uvolněnější tvorbě populárně vědeckého filmu v 60. letech se vyjadřuje i Petr Kudela:³⁰ *„Ty populárně vědecké filmy nebyly tak střeženy. I v pozdějších dobách tam pronikal jakýsi zdravý rozum a jiný duch, než dejme tomu v dokumentech, které byly posléze zaškrcceny hodně, ale ne úplně. I tam ten Krátký film žil, ještě víc než Barrandovské studio, tím zachovalým duchem.“*

Vývoj vědeckého a populárně vědeckého filmu pod brněnskou pobočkou Čs. společnosti pro vědeckou kinematografii byl roku 1946 na dlouhá léta přerušeno. Brněnská pobočka byla toho roku zrušena. Jan Calábek dlouho usiloval o obnovení její činnosti, to se však povedlo až roku 1961, kdy na ČSAV³¹ zřídili Komisi pro vědecko-výzkumný film a Jan Calábek se stal jejím předsedou. Až poté byla roku 1966 obnovena Čs. společnost pro vědeckou kinematografii při ČSAV.³² Roku

²⁷ Filmový sborník historický. [Sv.] 4, *Česká a slovenská kinematografie 60. let*. Praha: Národní filmový archiv, 1993, s. 22.

²⁸ Od roku 1964 název instituce Krátký film, rozšířen na Krátký film Praha. Akciovou společností se Krátký film Praha a.s. stal roku 1991 a v současnosti je stále filmovou produkční společností.

²⁹ Filmy pro *Přehlídku* byly vybírány převážně z dramaturgie Výukového filmu.

³⁰ Osobní rozhovor.

³¹ Roku 1890 za finanční podpory českého architekta a stavitele Josefa Hlávky u nás dochází k založení České akademie věd a umění. Úkolem této instituce byla podpora české vědy a literatury. Po nastolení totalitního režimu v r. 1948 byly zrušeny všechny dosavadní hlavní vědecké instituce a byla založena Československá akademie věd (1953-1992), která zahrnovala jak soubor vědeckých ústavů, tak danou společnost. Dnes se jedná o Akademii věd České republiky s 54 výzkumnými pracovišti uskutečňujícími základní výzkum v přírodních, technických, humanitních a sociálních vědách. ČSAV byla jedním z hlavních organizátorů *Přehlídky*.

³² ŠTOLL, Martin, Jarmila CYSAŘOVÁ, Jana HÁDKOVÁ, Zdena ŠKAPOVÁ a Milan ŠVIHÁLEK. *Český film: režiséři-dokumentaristé*. Praha: Libri, 2009, s. 75-76.

1966 se KF spolu s ČSAV stali hlavními dodavateli filmových snímků do programu *Přehlídky* a také jejími spoluorganizátory.

Na dotaz o prestiži populárně vědeckého a vědeckého žánru v 60. letech Petr Kudela hodnotí a shrnuje postavení žánru u nás: „*Byl v rozvoji a rozmachu. V 60. letech měl i mezinárodní kontakty. Filmy už vyhrávaly. V Itálii byl festival vědeckých a populárně vědeckých filmů. Naše česká specialita byla v tom, že jsme kladli důraz na tyto filmy. Naše lékařské filmy byly slavné a proslulé. Režisérskou ikonou byl Vladimír Kabelík,³³ který byl ověnčen cenami ze světových festivalů. Právě proto, že dělal odborné filmy. Naše medicína byla na špičkové úrovni. Jedna z prvních operací srdce se natočila v tomhle studiu.³⁴ Já sám jsem některé lékařské filmy dělal. Do dneška jsou mi některé praktiky lékařů komické.*“

Petr Kudela si přál tento žánr dostat do širšího povědomí lidí. Roku 1966 se rozhodl svou myšlenku realizovat. V nadcházející druhé kapitole už pojednávám o samotné rané historii festivalu.

³³ Vladimír Kabelík (* 1924, † 2000) byl režisérem a scenáristou. Stal se asistentem režie Karla Zemana, spolupracoval s ním i na *Cestě do pravěku* (1955) a naučil se vypravěčským filmovým postupům včetně trikových metod. Roku 1953 byl přijat do KF Praha. Točil propagační a instruktážní snímky. Na dokumentu *Kvašení a kysání* (1954) si osvojil makrozáběry a pookénkové snímání, které využíval ve svém dominantním oboru – lékařských filmech, za jejichž klasika je u nás považován. Jeho lékařské filmy byly vybrány do programu prvního ročníku *Přehlídky*. Za svůj život na AFO obdržel celkem 13 cen.

³⁴ Studio Výukového filmu KF Praha.

2. Raná historie festivalu Academia film Olomouc

V této kapitole se věnuji rané historii festivalu *AFO*, tehdy ještě *Přehlídka vědeckých a populárně vědeckých filmů*, konané ve dnech 26. – 29. dubna 1966 v rámci oslav 20. výročí obnovení univerzity v Olomouci. *Přehlídka* měla charakter celostátního soutěžního festivalu a byla vůbec první přehlídkou krátkometrážní a středometrážní tvorby specializovanou na vědecký a populárně vědecký film v tehdejší Československu. Hlavním pořadatelem byla Univerzita Palackého v Olomouci. Cílem *Přehlídky* bylo umožnit konfrontaci tvorby vědeckých a populárně vědeckých filmů s odborným i laickým publikem a přispět tak k plnějšimu využití filmů ve vědeckém výzkumu a k rozlišování vědeckých poznatků. Do budoucna důležitým cílem organizátorů bylo proměnit *Přehlídku* na každoroční soutěžní festival s mezinárodní účastí.

2.1. Vznik a přípravy festivalu

Myšlenka založení festivalu populárně vědeckých filmů byla vyslovena na Volných tribunách³⁵ *Dnů krátkého filmu*³⁶ v Karlových Varech.³⁷ Petr Kudela, tehdy pracující jako dramaturg v Krátkém filmu Praha, začal na začátku ledna realizovat tuto myšlenku založení festivalu.

Scenárista, režisér dokumentárních filmů a spisovatel Petr Kudela³⁸ vystudoval dramaturgii a scenáristiku na FAMU (1956–1961). Stal se dramaturgem ve studiu Výukového filmu Krátkého filmu Praha. V KF byl později režisérem a

³⁵ Volnými tribunami byly nazývány festivalové veřejné večerní diskuse s účastí laické i odborné veřejnosti.

³⁶ Dny krátkého filmu v Karlových Varech byla Přehlídka krátkometrážní tvorby konaná v letech 1960 až 1969. Přehlídka také nesla neoficiální název Malé Vary. Od roku 1963 byly soutěžní filmy rozděleny do kategorií: dokumentární, populárně vědecký, animovaný, televizní, instrukční a náborový. PUKV OPS. *Malé Velké Vary*. Dostupné z: <http://pukv.opsforte.eu/archiv/07cl03.html>

³⁷ Osobní rozhovor.

³⁸ Petr Kudela se narodil 16. 8. 1936 v Ostravě.

zůstal zde až do začátku 90. let. Za svou dokumentární tvorbu zaměřenou převážně na ekologickou tematiku získal řadu ocenění u nás i v zahraničí. Po roce 1990 působil jako pedagog na FAMU, na UP v Olomouci a na filmových školách ve Zlíně a v Písku. I v současnosti se stále věnuje aktivní filmařské tvorbě.

V rámci osobního rozhovoru o okolnostech vzniku festivalu Petr Kudela osvětluje, odkud přišla myšlenka uspořádat *Přehlídku vědeckých a populárně vědeckých filmů*.

V 60. letech měla jeho generace spolužáků z FAMU, spolu s Věrou Chytilovou, Janem Němcem a Evaldem Schormem³⁹, šanci se více projevit, k čemuž dodává: „rok, či dva před zahájením olomoucké Přehlídky jsme získali v podstatě všechny ceny, které se na tom krátkometrážním festivalu udělovaly.“⁴⁰

Petr Kudela přitom narážel na výše zmíněný festival Dny krátkého filmu v Karlových Varech, což potvrzují zjištěním, že na tomto festivalu v roce 1963 získala *Věra Chytilová* jednu z hlavních cen za film *Pytel blech* a roku 1964 získal *Evald Schorm* Velkou cenu za filmy *Žít svůj život*, *Proč?* a *Železničáři*.⁴¹ Jak dodává Kudela: „Krátký film byl veliký podnik, měl studia zpravodajství, dokumentu a taky populárně vědeckého filmu a ty ceny patřily a spadaly právě do toho našeho populárně vědeckého filmu. Idea pak byla moje. Říkal jsem si, proč na cizím festivalu, proč ne na svém.“⁴²

Pro Petra Kudelu nastal úkol tuto myšlenku někomu sdělit a poradit se nad její případnou realizací. První, s kým o této ideji hovořil, byli kolegové v dramaturgii⁴³ a režisér Miro Bernat⁴⁴, který Kudelovu myšlenku s povzbuzením přijal.⁴⁵ „Bylo to v zimě na počátku šedesátého šestého roku.“⁴⁶ Protože takový

³⁹ Věra Chytilová, Jan Němec a Evald Schorm byli významní čeští filmoví režiséři řadící se svou tvorbou do české nové vlny 60. let 20. st.

⁴⁰ Osobní rozhovor.

⁴¹ PUKV OPS, pozn. 36.

⁴² Osobní rozhovor.

⁴³ Ivan Halla, Rostislav Hošek, Vladimír Šilhan a vedoucí studia dr. Jan Stibral.

⁴⁴ Miro Bernat (* 16. 5. 1910, + 13. 6. 1997) byl režisérem dokumentárních filmů a scenáristou. Roku 1948 dostal nabídku natáčet krátké hrané grotesky v KF. Kvůli změně výrobního programu KF, kde právě vzniklo Studio populárně vědeckých a naučných filmů, k realizaci nedošlo, ve studiu však zůstal a stal se scenáristou a asistentem režie. Za svůj život získal řadu ocenění na domácích i zahraničních festivalech. Za téměř 40 let působení v KF natočil přes osm desítek dokumentů.

⁴⁵ Osobní rozhovor.

festival potřebuje zázemí nejen organizační, ale i finanční, bylo nutné vyhledat další vhodné partnery.

Cesta Petra Kudely tudíž vedla do Československé akademie věd (ČSAV), za tehdejšího šéfem tiskového oddělení Jaromírem Kubíčkem.⁴⁷ Jednali o zapojení ČSAV jako spolupořadatele festivalu. Studio Výukového filmu Krátkého filmu totiž tenkrát vyrábělo filmy převážně pro ČSAV jako pro přední vědeckou instituci.

Osobnost Jaromíra Kubíčka nám přibližuje i Ivan Klimeš⁴⁸ v rozhovoru pro Akademický bulletin,⁴⁹ kde se zmiňuje o tiskovém oddělení ČSAV, jemuž „šéfoval již zmíněný tajemník Kubíček, muž světového formátu fyzicky i duševně, ohromně žoviální člověk s neobyčejně zajímavou historií. Hned po válce vstoupil jako asi sedmnáctiletý do KSČ a od té doby kariérně stoupal. Hovořil plyně francouzsky a německy a ničeho se nebál.“⁵⁰

Po rozhovoru Petra Kudely s Jaromírem Kubíčkem se zařadila ČSAV k zakládajícím členům *Přehledky*. Přispívala na náklady, dotovala jednu z udělovaných cen a její pracovníci se podíleli na organizaci festivalu.

Partnerstvím KF Praha a ČSAV byl položen základní kámen pro vznik festivalu. Teď bylo nutné rozhodnout o místě konání, které by bylo pro tento druh festivalu nejvhodnější.

Projednávaný návrh o pořádání festivalu v Praze byl posléze zavrhnut z důvodů konání velkého množství jiných kulturních událostí. Chtěným požadavkem zůstalo pořádání festivalu ve větším univerzitním městě. Tehdy padl návrh na Olomouc s druhou nejstarší univerzitou u nás. S Jaromírem Kubíčkem

⁴⁶ *Dvacet let Academia filmu Olomouc*. Olomouc: 1985: Universita Palackého.

⁴⁷ Jaromír Kubíček je důležitou osobou českého knihovnictví a české bibliografie. Od r. 1965 byl členem Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně (MVS), později člen výboru a místopředseda. R. 1972 se stal ředitelem Univerzitní knihovny Univerzity Karlovy a r. 1986 ředitelem Moravské zemské knihovny do r. 2010. Ovšem výčet jeho celoživotního profesního působení je daleko rozsáhlejší. Stal se významným bibliografem a autorem prací z dějin knihoven a z teorie knihovnictví a prací o Brně. Řada jeho prací se týká Jihomoravského kraje a celé Moravy a Slezska. V r. 1966 byl jedním z členů poroty *Přehledky*.

⁴⁸ Bývalý kolega Jaromíra Kubíčka v Tiskovém odboru ČSAV. Ivan Klimeš je jeden ze zakladatelů popularizace vědy v tehdejší Československu a po emigraci r. 1969 významný vydavatel vědeckých časopisů ve Velké Británii.

⁴⁹ Oficiální časopis Akademie věd ČR.

⁵⁰ AKADEMICKÝ BULLETIN. *Co ještě čas nezavál aneb Vzpomínky na Akademii* [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://abicko.avcr.cz/2015/07/10/>

projednávali různá místa a Petr Kudela byl rád, že skončili u jeho původního návrhu, tedy Olomouce.⁵¹ K němu Petr Kudela dodává: „*Jako rodáku z Ostravy se mi tehdy hodilo, když mi někdo zaplatil cestu do Olomouce a já jsem pak ve volnou neděli jen popojel do Ostravy a vrátil se. Do Olomouce to bylo nejbližší.*“

Tímto se dozvídáme, jaké motivy a v podstatě osobní důvody mohou určit místo konání festivalu, který je i po padesáti letech každoročně v Olomouci pořádán a ovlivňuje tak kulturní, studijní i pracovní život mnoha lidí. Optala jsem se tedy Petra Kudely, po jeho poslední výše uvedené odpovědi, zda Olomouc byla vybrána kvůli tomu, že to měl blízko ke svým rodičům. Jeho odpověď zněla: „*Je to tak.*“⁵²

Petr Kudela měl od novinářů kontakt na pracovníka Filozofické fakulty Univerzity Palackého, za kterým se počátkem ledna 1966 do Olomouce vypravil. Zmínil se mu o svém záměru festival uspořádat. Na jméno tohoto muže, s nímž poprvé na UP jednal, si nevzpomíná, ale vybavuje si jeho nadšenou a pro následný vznik festivalu důležitou odpověď, znějící: „*No to je krásný, já vás seznámím se Stýskalem.*“⁵³ Ještě téhož dne proběhlo pro zrealizování myšlenky *Přehledky* důležité seznámení s Jiřím Stýskalem a Eduardem Petřem.

Jiří Stýskal v roce 1966 působil na Filozofické fakultě UP jako odborný asistent. Vědecko-badatelsky se specializoval na dějiny českého divadla a literatury 20. století (převážně na meziválečnou avantgardu, aktualizaci kulturního dědictví, literární a divadelní kritiku a divadlo, zvláště na Moravě a v Olomouci). Zabýval se také divadelní komparatistikou a vztahy literatura – divadlo – film. V roce 1966 se stal spoluzakladatelem *Přehledky*, hlavním členem organizačního štábu a členem poroty.⁵⁴

⁵¹ *Dvacet let Academia filmu Olomouc*, pozn. 46, s. 53.

⁵² Osobní rozhovor.

⁵³ Osobní rozhovor.

⁵⁴ Jiří Stýskal (*1934, †2014) vystudoval roku 1957 Filozofickou fakultu UP, obor čeština-dějepis. Do roku 1960 byl středoškolským učitelem v Jeseníku a v Zábřehu. Od roku 1961 se stal knihovníkem UP. Na FF UP byl odborným asistentem, pracovníkem, specialistou (1961-1990). Na UP byl vedoucím kateder věd o umění (1991-1992), teorie a dějin dramatických umění (1992-1994). Několik let byl člen Vědecké rady Akademického senátu UP. Napsal přes 50 studií do sborníků a časopisů. Za svůj život vydal několik knižních publikací zaměřených převážně na divadlo.

Literární vědec Eduard Petrů působil jako profesor teorie a dějin české literatury na katedře bohemistiky a slavistiky FF UP. Zajímal se o teorii a dějiny filmu. Byl spoluzakladatelem *Přehlídky*, jejím organizátorem a členem poroty.⁵⁵

Petr Kudela téhož dne zjistil, že v Olomouci sídlí Filmový klub⁵⁶ s velice intenzivní činností, řízený a organizovaný právě jimi a dalšími lidmi z UP.⁵⁷ „*Byla to dlouhá odpolední a večerní debata a jejím výsledkem byl zcela jasný plán budoucí Přehlídky. Příští den jsme mohli uzavřít oficiální dohodu Krátkého filmu, ČSAV a Univerzity Palackého a vyhlásit konání 1. celostátní Přehlídky vědeckých a populárně vědeckých filmů v Olomouci.*”⁵⁸

Pozitivní ohlas na založení Přehlídky zazněl i na *VII. Dnech krátkého filmu* v Karlových Varech v březnu roku 1966. Na této diskusi pořádané v rámci *volných tribun* bylo zvoleno téma *Dokumentární film a věda*, při němž se začalo mluvit o populárně vědeckých filmech, jejich malém množství a celkové důležitosti popularizace vědy jako významné činnosti.⁵⁹

Miro Bernat se v úvodu tohoto bulletinu zmiňuje o pozitivním ohlasu na myšlenku založení festivalu, zaměřeného na populárně vědecký film. Na tuto myšlenku pozitivně reagovali jak představitelé vysokých škol, tak i zástupci vědeckých a kulturních institucí československého filmu. Shodli se v názoru, že tento druh dokumentárního filmu potřebuje propagaci a divácký ohlas, aby se o jeho existenci mluvilo v široké veřejnosti. Vytvořením takového projektu by vznikla možnost setkávání filmařů s vědci.⁶⁰ „*Aby se sešli filmaři s vědeckým světem a oživilo se nejedno přátelství vzniklé při společné práci a jakoby skončené*

⁵⁵ Eduard Petrů (* 1928, † 2006). Působil později jako proděkan FF UP (1993-1996). Byl členem Literárněvědné společnosti při AV ČR a Sněmu AV ČR. Autorem a spoluautorem mnoha publikací: *Dějiny české literatury I.* (1959), *Exaktní metody v literárněvědné práci* (1968), *Přehledných dějin české literatury a divadla v Olomouci* (1981), *Raný humanismus a renesance na Moravě* společně s I. Hlobilem (1992). Publikoval studie, články a recenze hlavně v literárněvědných časopisech. Byl vydavatelem a komentátorem děl např. Mikuláše Dačického z Heslova, Petra Chelčického, Ignáce Plumlovského. Překládal také středolatinickou literaturu. Stal se dlouholetým organizátorem AFO.

⁵⁶ Šéfem Filmového klubu v Olomouci byl Rudolf Pogoda.

⁵⁷ Osobní rozhovor.

⁵⁸ *Dvacet let Academia filmu Olomouc*, pozn. 46, s. 53.

⁵⁹ Bulletin. *Přehlídka vědeckých a populárně vědeckých filmů v rámci oslav 20. výročí obnovení university v Olomouci*. Praha, 1966, s. 1 - 2.

⁶⁰ Tamtéž.

skončením výroby filmu.[...]Tak už nebude jenom vzdálená Padova, která si těch filmů všímá, nebo ještě vzdálenější AICS, která hostuje každý rok v jiné zemi.“⁶¹

V rámci této diskuze na Volných tribunách Dnů krátkého filmu se účastníci zmiňují o existenci dvou festivalů reflektujících i populárně vědecký film. Festivalu v Italské Padově a festivalu AICS, který každý rok hostoval v jiné zemi. Poukazují tak na existenci dvou festivalů reflektujících žánr v Evropě v 60. letech 20. století, ovšem s velkou vzdáleností od tehdejšího Československa. Z karlovarské diskuze vyplývá, že v této době neexistoval v Československu žádný festival přímo zaměřený na tento žánr. Festival Dnů krátkého filmu v Karlových Varech sice tento žánr reflektoval, ovšem spolu s dalšími žánry krátkého filmu.

2.1.1. UZAVÍRÁNÍ DOHOD MEZI POŘADATELI

Petr Kudela, Jiří Stýskal a Eduard Petřů začali v lednu 1966 pracovat na organizaci prvního ročníku festivalu. „*V tomhle triumvirátu jsme ten první ročník festivalu takhle prudce, rychle zorganizovali.*“⁶² Následně Petr Kudela jmenuje i další instituce, kromě UP, KF a ČSAV, které se do pořádání festivalu zapojili. Jejich podíl a pracovní náplň v rámci festivalu postupně přiblížím.

Klíčové osobnosti prvního roku *Přehlídky* - Petr Kudela, Jiří Stýskal a Eduard Petřů, získaly na konci ledna, během organizace příprav prvního ročníku *Přehlídky*, další spolupořadatele. Hlavní organizátory byly *Univerzita Palackého v Olomouci*, zastoupená prorektorem Antonínem Václavíkem,⁶³ *Krátký film Praha - studio Výchových filmů* a *Československá akademie věd*. K nim se během tří dnů připojily další instituce, a to: *Socialistická akademie*, *Městský národní výbor v Olomouci*, *Krajský národní výbor v Ostravě* a *Krajský podnik pro film v Ostravě*.

Na jednání v lednu 1966, kde se sešli Jiří Stýskal a Eduard Petřů za Univerzitu Palackého v Olomouci a Petr Kudela za *Studio výchových filmů*

⁶¹ Bulletin, pozn. 59, s. 2.

⁶² Osobní rozhovor.

⁶³ Antonín Václavík (* 1927, † 1997) byl literárním vědcem. Roku 1966 docentem sovětské literatury na FF UP, prorektorem UP a poslancem České národní rady. Po roce 1969 byl zařazen na seznam jako představitel pravice.

Krátkého filmu Praha, bylo konstatováno, že uspořádat *Přehlídku vědeckých a populárně vědeckých filmů* je velice užitečná myšlenka a obě strany souhlasí s její realizací. Obě strany měly také společný zájem, aby se *Přehlídka* stala pravidelným festivalem s každoroční tradicí. Datum *Přehlídky* stanovili na 26. - 29. dubna 1966, jako návaznost na *Václavkovu Olomouc*⁶⁴ a zároveň napojení se do oslav 400. výročí založení a 20 let od obnovení UP.⁶⁵

Dne 25. ledna 1966 proběhlo jednání zástupce KF Petra Kudely a zástupce UP Jiřího Stýskala se zástupcem *olomouckého Okresního výboru Socialistické akademie* Oldřichem Opatřilem. Na tomto jednání ho seznámili se záměrem uspořádání festivalu a požádali o spolupráci. Dohodli se, že *OV Socialistické akademie* (OVSa) bude jedním ze spoluorganizátorů připravované *Přehlídky*. Hlavní náplní OVSa bude podíl na propagaci, především jejích odborných sekcí, a následná spolupráce s UP na organizačních přípravách. Dále bude uvažovat o udílení ceny Socialistické akademie⁶⁶ za film, který nejlépe popularizuje vědu.⁶⁷

Následujícího dne, 26. ledna 1966, uskutečnil Petr Kudela další jednání, a to s představitelem *Městského národního výboru* v Olomouci Františkem Bednaříkem.⁶⁸ František Bednařík vyslovil souhlas s připojením Městského národního výboru v Olomouci (MěNV) jako spoluorganizátora *Přehlídky* a poslal svého zástupce Jaroslava Hníka⁶⁹ zapojit se do příprav *Přehlídky*. V případě potřeby byl MěNV ochoten vypomoci UP organizačně administrativní silou. Bylo sjednáno, že MěNV se převážně bude podílet na přípravné organizaci a ediční činnosti. Prostřednictvím *Parku kultury a oddechu*⁷⁰ bude mít na starosti zajištění promítání

⁶⁴ Literárněvědné dny nazvané *Václavkova Olomouc* byly uspořádány na vzpomínku marxistického literárního vědce Bedřicha Václavka. Jednalo se o zasedání, na kterém se řešil převážně vztah umění a společnosti. První *Václavkova Olomouc* se uskutečnila v roce 1960 k 15. výročí osvobození Československa. Dostupné z: <http://www.obrys-kmen.cz/archivok/?rok=2008&cis=44&tisk=05>

⁶⁵ AUPO, pozn. 2, První zpráva rektora.

⁶⁶ Československá společnost pro šíření politických a vědeckých znalostí byla v roce 1965 přejmenována na Socialistickou akademii.

⁶⁷ AUPO, pozn. 2, Záznam jednání, kterého se zúčastnil zástupce *Krátkého filmu* Petr Kudela, zástupce UP Jiří Stýskal, zástupce *OV Socialistické akademie* Oldřich Opatřil – 25. 1. 1966.

⁶⁸ František Bednařík byl vedoucím odboru školství a kultury Městského národního výboru v Olomouci.

⁶⁹ Jaroslav Hník byl členem organizačního štábu *Přehlídky*, zastupujícím MěNV.

⁷⁰ *Park kultury a oddechu* byla instituce pod MěNV v Olomouci řídicí kulturní život v městě a okresu Olomouc v letech 1964 – 1992.

vybrané kolekce festivalových filmů pro veřejnost v některém z veřejných olomouckých kin.⁷¹

Ze zápisu z jednání⁷² se dozvídáme, že promítání v olomouckých kinech se nakonec nepodařilo zajistit. MěNV se také podílel na organizaci společenského života během konání *Přehlídky* a jeho další náplní bylo zajistit setkání hostů festivalu s předsedou MěNV Olomouce Františkem Řeháčkem,⁷³ spolu s návštěvou historicky zajímavých objektů.⁷⁴

Dne 27. ledna 1966 jednal Petr Kudela na *Krajském národním výboru v Ostravě* s vedoucím odboru školství a kultury Josefem Povalou.⁷⁵ Z tohoto záznamu z jednání jsem zjistila, že Kudelův plán uskutečnit *Přehlídku*, dostal od Josefa Povaly plnou podporu. Nepochopila jsem, proč Kudela tuto podporu potřebuje, když UP souhlasí s pořádáním *Přehlídky* a předchozího dne se k pořadatelům připojil i MěNV. K čemuž se vztahovala i jedna z mých otázek v rámci našeho rozhovoru, při kterém mi důvod cesty do Ostravy osvětlil. „*Je to velice snadné. Kraj byl v Ostravě, Olomoucký kraj neexistoval, krajů bylo tenkrát méně. Krajský národní výbor, krajský úřad by se dnes řeklo, vládl všem těmto záležitostem, odbor školství vládl olomoucké univerzitě. Aby se univerzita mohla věnovat Přehlídce, bylo zapotřebí udělat tento krok, aby kraj přispěl ze svého rozpočtu. Tak to byl důvod. A kraj měl na to přispívat, protože ta Přehlídka nakonec něco stojí.*“⁷⁶

Josef Povala přislíbil zajistit propagaci *Přehlídky* v Ostravě, zejména mezi pedagogickými pracovníky. Petr Kudela mu také předal žádost pracovníků UP, zda by projednal s Vlastivědným ústavem v Olomouci zapůjčení promítacího sálu, a to buď zdarma, nebo za symbolickou cenu. *Krajský národní výbor* umožnil UP, aby

⁷¹ AUPO, pozn. 2, Záznam o jednání s představitelem Městského národního výboru v Olomouci ze dne 26. 1. 1966.

⁷² AUPO, pozn. 2, Zápis rektora ze dne 30. 3. 1966.

⁷³ František Řeháček byl primátorem města Olomouce v letech 1960 – 1970. Jméno primátora města Olomouce nebylo v níže uvedeném záznamu o jednání uvedeno.

⁷⁴ AUPO, pozn. 2, Záznam o jednání s představitelem Městského národního výboru v Olomouci ze dne 26. 1. 1966.

⁷⁵ AUPO, pozn. 2, Záznam o jednání na Krajském Národním výboru v Ostravě.

⁷⁶ Osobní rozhovor.

v rámci svého rozpočtu uvolnila finance do rozpočtu *Přehlídky*, kam přispívala i ČSAV.⁷⁷

Ze zprávy rektora UP⁷⁸ se dozvídáme informace o činnosti hlavních organizátorů. Studio Výukového filmu KF mělo na starosti dodat na *Přehlídku* kopie filmů, včetně zahraničních titulů a dodávat informace a podklady o konání *Přehlídky* do celostátního a filmového tisku. Studio Výukového filmu mělo také zajistit vyslání a pobyt delegace filmových pracovníků. Úkolem ČSAV bylo zařídit vyslání a pobyt delegace z řad vědeckých pracovníků.⁷⁹

UP měla zajistit, aby se na průběhu *Přehlídky* podíleli její vysokoškolští studenti a vědečtí pracovníci. Zároveň měla na starosti sestavit časový harmonogram *Přehlídky* s programem filmů. Zajistit prostory pro festivalové promítání a diskuze. Stejně tak měla na starosti žánrové vymezení náplně festivalu a sestavení seznamu možných promítaných filmů a konkrétního programu jednotlivých festivalových dní. Měla také sestavit porotu a projednat závaznou účast jejích členů.

2.2. Plánování *Přehlídky* a dramaturgie

Filmy pro *Přehlídku* byly vybírány převážně podle nabídky dramaturgie⁸⁰ Krátkého filmu Praha.⁸¹ Písemná korespondence mezi Petrem Kudelou a Jiřím Stýskalem se stala zásadní i z hlediska dramaturgie *Přehlídky*. Specifickým rysem korespondence bylo, že se jejím prostřednictvím řešily zásadní dramaturgické otázky.

Jiří Stýskal - jako vedoucí komise pro přípravu *Přehlídky* - neměl ještě 12. února 1966 v ruce seznam navržených filmů s informacemi o jejich náplni a stopáži. V dopisu z 12. února Stýskal žádá Petra Kudelu, aby seznam s navrženými

⁷⁷ Osobní rozhovor.

⁷⁸ AUPO, pozn. 2, První zpráva rektora.

⁷⁹ AUPO, pozn. 2, První zpráva rektora.

⁸⁰ Dramaturgem byl Petr Kudela.

⁸¹ AUPO, pozn. 2, Dopis Nováčkovi do ČSAV od Stýskala ze dne 5. 2. 1966.

filmy byl do schůze, která má proběhnout 23. února 1966, k dispozici.⁸² Na schůzi se měl už pevně domluvit program jednotlivých festivalových dnů, aby se následně mohl sestavit oficiální program.

Stýskalův dopis s urgentní žádostí o seznam filmů se míjel s Kudelovým dopisem zaslaným 11. února, ve kterém Kudela slíbil brzké odeslání podkladů pro obsah *Přehlídky* a informace o filmech.⁸³ Petr Kudela s návrhem termínu schůze konající se 23. února v 13:00 na rektorátu UP⁸⁴ souhlasil a ve svém dopise z 15. února potvrdil svou účast. V příloze zaslal také slíbený seznam s navrženými filmy.⁸⁵ Kopie filmů byly doručovány prostřednictvím železniční dopravy.

S doručením filmů na *Přehlídku* se dle dochovaných informací evidentně nespěchalo, jak tomu nasvědčuje Kudelův dopis Janu Calábkovi, v němž uvádí, že „na olomoucké přehlídce počítáme s Vašimi filmy: *Květy, Morfologie květů, Vliv giberelinu na růst a pohyb rostlin. Prosím, aby kopie uvedených filmů byly odeslány do Olomouce. Stačí dodat na olomoucké nádraží nejpozději do 23. dubna 1966*“.⁸⁶ Což je pouze dva dny před zahájením *Přehlídky*.

Seznam obsahoval pouze filmy pražských studií Krátkého filmu. Ve svém dopisu ještě dodal, že je možnost program *Přehlídky* doplnit o starší filmy, jejichž katalog měl v plánu přivést na nejbližší schůzku. Kudela počítal s tím, že výběr filmů se ještě rozšíří, protože několik málo titulů by na *Přehlídku* mohlo být zasláno také ze studií v Gottwaldově a Bratislavě.⁸⁷ Tak se také stalo a filmy do programu *Přehlídky* byly kromě pražských studií KF vybrány také ze Štúdia krátkého filmu v Bratislavě (ŠKF) a z ČSAV v Brně. Filmy z ŠKF vybral Petr Kudela na základě poskytnutého seznamu od ŠKF. ŠKF v dopisu adresovaném UP⁸⁸ tyto filmy přihlašuje a zároveň přihlašuje i své své delegáty – autory,⁸⁹ které určilo jejich

⁸² AUPO, pozn. 2, Dopis Kudelovi od Stýskala ze dne 12. 2. 1966.

⁸³ AUPO, pozn. 2, Dopis Stýskalovi od Kudely ze dne 11. 2. 1966.

⁸⁴ AUPO, pozn. 2, Dopis Kudelovi od Stýskala ze dne 12. 2. 1966.

⁸⁵ AUPO, pozn. 2, Dopis Stýskalovi od Kudely ze dne 15. 2. 1966.

⁸⁶ Archiv Akademie věd (AAV), Fond: KVF ČSAV, Inventární č. 38, sign. 621. Dopis ze dne 5. 4. 1966.

⁸⁷ AUPO, pozn. 2, Dopis Stýskalovi od Kudely ze dne 15. 2. 1966.

⁸⁸ AUPO, pozn. 2, Přihláška filmů od ŠKF.

⁸⁹ Více v podkapitole Hosté.

ředitelství. Kudela až 10. března zaslal Stýskalovi opět seznam filmů, tentokrát už rozdělených na jednotlivé dny, ve kterých budou promítány.⁹⁰

Přehlídku navštívil zahraniční host Rudolf Müller.⁹¹ Z písemné korespondence mezi Jiřím Stýskalem a Milanem Nováčkem⁹² se dozvídáme o zájmu Rudolfa Müllera přivést dva ze svých filmů a před jejich projekcí pohovořit o výzkumech, které se na jeho pracovišti v Jeně provádí. Jelikož tato vzájemná korespondence je datována až na 6. a 7. dubna 1966, nemůže už J. Stýskal dát filmy Rudolfa Müllera do programu, který byl právě v tisku, nicméně měl zájem je uvést 28. a 29. dubna v tzv. informativním promítání.⁹³

Bylo vytištěno celkem 500 ks programů, 200 ks plakátů, legitimace pro účastníky *Přehlídky*⁹⁴ a také 100 ks plánek Olomouce⁹⁵.

Do pořádání prvního ročníku *Přehlídky* byli zapojeni studenti v rámci doprovodu hostů z NDR. K doprovodu byli vybráni dva studenti německého jazyka⁹⁶. Dalších osm studentů z přírodovědecké a filozofické fakulty UP vybudovalo dočasný sekretariát ve Vlastivědném ústavu.

Ze zápisu z porady konané 26. ledna je zřejmé, že důležitou součástí programu *Přehlídky* se stanou veřejné diskuse.⁹⁷ „*Z prvních jednání vyplynulo, že by vedle soutěžní projekce bylo účelné realizovat diskusní setkání ve formě volných tribun, na nichž by se podíleli filmoví tvůrci, vědečtí pracovníci a vysokoškolští pedagogové.*“⁹⁸

⁹⁰ AUPO, pozn. 2, Dopis Stýskalovi od Kudely ze dne 10. 3. 1966.

⁹¹ Rudolf Müller z tehdejší NDR pracoval v Association Internationale du Cinéma Scientifique jako místopředseda výzkumné sekce. Byl odborníkem v mikrobiologii a k výzkumným metodám používal film. Více v podkapitole Hosté.

⁹² Milan Nováček byl vědecký tajemník Komise pro vědeckovýzkumný film ČSAV Brno.

⁹³ Informativní promítání jako součást programu proběhlo 29. 4. dopoledne.

⁹⁴ Není udán jejich počet.

⁹⁵ Plánek obsahoval vyznačení všech fakult, rektorátu UP, Teoretického ústavu lékařské fakulty a kolej ve Šmeralově ul., Vlastivědný ústav, Velké divadlo (dnešní Moravské divadlo), Dóm a Mořický kostel, Dům armády, vlakové a autobusové nádraží, Vysokoškolský klub UP, Dům umění (dnešní Muzeum hudby a umění) a vyznačené trasy tramvají.

⁹⁶ Jména studentů se mi nepodařilo dohledat.

⁹⁷ AUPO, pozn. 2, První zápis rektora.

⁹⁸ *Dvacet let Academia filmu Olomouc*, pozn. 46, Koncepce Academia filmu Olomouc a její proměny. Doc. PhDr. Eudard Petrů, DrSc., s. 5.

2.3. Program

Hlavní program *Přehlídky*, tudíž filmové promítání a veřejné diskuse, se konaly ve Václavkově sále Vlastivědného ústavu v Olomouci.⁹⁹ Filmy pro přehlídku byly rozděleny do čtyř promítacích dnů. Každý den byl věnován jinému oboru. První den byly promítány filmy z oboru přírodních věd, druhý den z oborů společenských věd, třetí den z oborů lékařských věd a čtvrtý den byly promítány populárně vědecké filmy. Uvnitř jednotlivých oborů nebyly filmy už dále vnitřně členěny do podskupin, jak napsal Jiří Stýskal: „*Pořádáme totiž letos takovou akci poprvé, takže si vlastně prověřujeme naše možnosti pro pořádání přehlídek v příštích letech. Proto pro letošní rok zůstáváme zatím jen u základního dělení podle základního zaměření jednotlivých fakult naší univerzity.*“¹⁰⁰ Jednalo se o dokumentární, výukové, školní, vědecké a populárně vědecké filmy krátkometrážní produkce. Podle periodika 30 let AFO¹⁰¹ bylo na prvním ročníku *Přehlídky* uvedeno celkem 30 soutěžních filmů a 11 mimosoutěžních, z nichž bylo 7 zahraničních. Ovšem podle dobového seznamu filmů,¹⁰² ve kterém jsou zahraniční i informativní filmy vypsány, se čísla mírně liší. K určení přesného počtu filmů bychom potřebovali mít jejich seznam sestavený až po skončení festivalu. Takovýto seznam obsahuje bulletin,¹⁰³ ovšem bez uvedení zahraničních a informativních filmů, které čerpám ze seznamu filmů, sestaveného před zahájením *Přehlídky*.

Čtyřdenní projekce byla rozdělena na odpolední a večerní. Odpolední promítání probíhalo od čtrnácti do sedmnácti hodin. Toto promítání bylo

⁹⁹ Muzeum bylo založeno roku 1883 a od tohoto roku do současnosti změnilo několikrát svůj název. Název Vlastivědný ústav byl užíván od roku 1960 do roku 1979. Současný název Vlastivědné museum v Olomouci nese od roku 1990. Vlastivědné museum se nachází od svého založení na stálé adrese nám. Republiky 6, Olomouc.

¹⁰⁰ AUPO, pozn. 2, Dopis Nováčkovi ČSAV od Stýskala.

¹⁰¹ *30 let Academia filmu Olomouc*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995.

¹⁰² AUPO, pozn. 2, Seznamy filmů.

¹⁰³ Bulletin, pozn. 59.

určeno odborné veřejnosti, tedy filmařům, vědcům, pedagogům, studentům a organizátorům a členům poroty.¹⁰⁴ Během necelých tří promítacích hodin s jednou přestávkou se stihlo první den promítnout 10 filmů z oboru přírodních věd, druhý den 6 filmů z oboru společenských věd, třetí den 8 filmů z oboru lékařských věd a čtvrtý den 6 populárně vědeckých filmů.

Večerní promítání se konalo od dvaceti hodin, bylo určeno laické veřejnosti a probíhalo pouze první tři dny. Promítání pro veřejnost obsahovalo pouze vybrané filmy z odpoledních promítání, a to i z posledního promítacího dne, a tři filmy, které na odpoledním promítání nebyly uvedeny. Na večerním promítání, jako na jediném bylo vybíráno vstupné 2,- Kčs. Promítání pro veřejnost třetí den nebylo jediným večerním programem. Ve stejný čas proběhl společenský večer, připravený pro účastníky Přehlídky, Večer na schodech. Tato společenská událost proběhla v budově LF UP. Čtvrtý den se projekce pro veřejnost nekonala. Nahradilo jí slavnostní vyhlášení oceněných filmů a promítání zahraničních vědeckých a populárně vědeckých filmů.

Kromě hlavního programu byl připraven i každodenní dopolední doprovodný program. První den přijal členy poroty rektora UP. Druhý den v devět hodin následovala prohlídka pamětihodností města. V programu prohlídky byl i varhanní koncert v chrámu svatého Mořice. Po jedenácté hodině se uskutečnilo přijetí poroty a zahraničních hostů Přehlídky na MěNV v budově radnice. Třetí a čtvrtý den po deváté hodině konalo informativní promítání zahraničních a československých filmů.¹⁰⁵

O chod promítání se jako promítač staral Zatloukal. „*Pan Zatloukal byl dlouho promítačem a dobrým duchem festivalu. Věděl, kde co je a kde jsou uloženy vítězné filmy.*“¹⁰⁶ Kopie vítězných filmů byly uloženy do archivu UP.

¹⁰⁴ Původní užívaný výraz pro porotu uvedený v dobových archiváliích byl předsednictvo.

¹⁰⁵ Jaké filmy na tomto promítání byly uvedeny, se mi nepodařilo dohledat.

¹⁰⁶ Osobní rozhovor.

2.3.1. PROMÍTANÉ FILMY A JEJICH STRUČNÉ ÚDAJE

Úterý 26. dubna

Soutěžní promítání filmů z oboru přírodních věd:

Dialogy s hvězdami – r. Miro Bernat, 25 min.

Dokument o historii a tehdejší současnosti astronomie.

Model a dílo – r. Rudolf Obdržálek, 25 min.

Populárně vědecký film o modelování složitých staveb a strojů.

Vliv gibberelinů na růst a pohyb rostlin – r. Jan Calábek

Jak aplikovaný gibberelin způsobuje zrychlení růstu.

Květy – r. Jan Calábek

Vědecký film o tvorbě květů.

Vývojový cyklus mšic – r. Břetislav Urban, 15 min.

Populárně vědecký film s vzácnými mikrosnímky. Pro výuku studentů.

Rozprávání o sopkách – r. Karol Skřípský, 10 min.

Výukový film, vysvětlující podstatu sopečné činnosti.

Fotoelektrický jev – r. Rudolf Krejčík, 10 min.

Školní film pro výuku fyziky na školách druhého stupně.

Oáza – r. Svatopluk Malý, 12 min.

Výukový film o životě v saharské oáze.

Metamorfózy skal – r. Miro Bernat, 20 min.

Názorný výukový film o vzniku a proměnách skal a o skalních městech.

Otec parných turbín – r. Pavel Miškuv, 8 min.

Film o životě a díle slovenského vědce v pokroku a konstrukci parních turbín.

Večerní promítání pro veřejnost:

Dialogy s hvězdami, Květy, Oáza, Metamorfózy skal

Gregor Mendel – r. Rudolf Obdržálek, 13 min.

Populárně vědecký film o zakladateli moderní genetiky.

Trikrát prečo č. 17 – r. Pavel Miškuv, 10 min.

Část populárně vědeckého magazínu pro mládež.

Středa 27. dubna

Soutěžní promítání filmů z oboru společenských věd:

Co není psáno, není na světě – r. Miro Bernat, 40 min.

Vědecko-dokumentární film o stavu archeologického bádání v ČSSR v roce 1965.

Dějiny světové kinematografie I. – r. Bohumil Vošahlík, 40 min.

Výukový film o vývoji světové kinematografie do konce 20. let.

Podivuhodný kouzelník – r. Zdeněk Kopáč, 16 min.

Film zabývající se určitým úsekem tvorby básníka Vítězslava Nezvala.

Cesty k sousedům – r. Rudolf Krejčík, 20 min.

Dokument o německé kulturní emigraci v 30. letech

Výzva do ticha – r. Dušan Hanák, 13 min.

Populárně vědecký film o tvůrčí činnosti a výtvarných projevech duševně chorých.

Zrcadlení – r. Evald Schorm, 30 min.

Dokument zamýšlející se nad otázkou smyslu lidského života v nemocnicích.

Večerní promítání pro veřejnost:

Dějiny světové kinematografie I., Co není psáno, není na světě, Cesty k sousedům, Zrcadlení

Čtvrtek 28. dubna

Soutěžní promítání filmů z oborů lékařských věd:

Spaciokardiografie – r. Vladimír Kabelík, 15 min.

Vědecký dokument o diagnostické metodě prof. Laufbergera.

Elektrické pole srdeční – r. Vladimír Kabelík, 15 min.

Vědecký dokument zachycuje metodu změření a lokalizaci elektrického pole srdce.

Katetrizace srdce – r. Vladimír Kabelík, 20 min.

Vědecký dokument o novém způsobu vyšetřování správné funkce srdečního svalu.

Měření mitrální regurgitace – r. Kurt Goldberger, 25 min.

Vědecký film vysvětlující novou variantu vědecké metody.

Ischemická choroba I. – r. Vladimír Kabelík, 25 min.

Vědecký film o fyziologii a patofyziologii ischemických chorob.

RTG vyšetření pankreatu – r. Vladimír Fiala

Lékařský film o moderních metodách vyšetřování.

Chirurgie tepen III. – r. Vladimír Kabelík, 25 min.

Vědecký film o doškolení lékařů a absolventů medicíny.

První pomoc VI II. – r. Jiří Jeřábek, 15 min.

Večerní promítání pro veřejnost:

Dějiny světové kinematografie III., Mozog, Psychodráma

Kam nedoletí pták – r. Bedřich Roger, 35 min.

Dokument o vyprávění první čs. horolezecké expedice na afgánský Hindukuš.

Pátek 29. dubna

Soutěžní promítání populárně vědeckých filmů:

Dějiny světové kinematografie III. – r. Vojtěch Količ, 55 min.

Výukový film o vývoji světové kinematografie v období 2. světové války.

Geneze strachu – r. František Karásek, 15 min.

Populárně vědecký film o vzniku psychických poruch, projevujících se strachem.

Mozog – r. Vojtěch Andreánsky, 10 min.

Vědecko populární film o činnosti lidského mozku.

Polidštění práce – r. Rudolf Granec, 30 min.

O problematice výkonu pracovníků v průmyslu ze sociologického hlediska.

O duševní hygieně – r. Rudolf Granec, 30 min.

O duševním životě tehdejšího moderního člověka ze sociologického hlediska.

Psychodráma – r. Josef Zachar, 70 min

Autentický filmový záznam nového účinného způsobu léčby neurózy.

Promítnuté zahraniční filmy:

L'Afrique et la recherche scientifique, 26 min.

1...2...3..., 11 min.

Zones arides du Perou, 22 min.

Allo! Hallo! Alo!, 9 min.

Le Geste, Ce langage, 27 min

Informační promítání:

Ischemická choroba II. – r. Vladimír Kabelík

Dějiny kinematografie II. – r. Vojtěch Količ

První pomoc IX. – r. J. Jeřábek

První pomoc X. - r. J. Jeřábek

Chirurgie tepen III. – r. Vladimír Kabelík

Věda XX. století

2.4. Účast

Přehlídka nebyla primárně určena pro širokou veřejnost. Ve svých počátcích se soustředila převážně na účast odborné veřejnosti tvořenou studenty, pedagogy, filmaři a vědeckými pracovníky. Fakulty UP zajišťovaly podle jednotlivých oborů účast zájemců na promítání a při diskusích, převážně ze studijních oborů, na které byla Přehlídka daný den zaměřena.¹⁰⁷ Jednalo se o organizovanou účast spočívající v udělení studijního volna studentům a pedagogům dané fakulty, která byla v určitý den na Přehlídce zastoupena. Když daný den byl např. tematicky zaměřený na lékařské filmy, měla lékařská fakulta uděleny hodiny volna. V rozhovoru mi Petr Kudela takovéto zorganizování potvrzuje. „*Projekce byly takto specializované, aby k nim mělo studentstvo důvod přijít. Na fakultě se udělaly hodiny volna, nebo zorganizovala návštěva.*“¹⁰⁸

Mimo studentů se účastníci odborné veřejnosti na *Přehlídku* přihlašovali prostřednictvím přihlášek, které byly z UP zaslány mezi jednotlivé organizující subjekty. Na základě následující citace dopisu Jaromíra Kubíčka z ČSAV, zasláného 23. března 1966 na rektorát UP Jiřímu Stýskalovi, přibližují zájem o Přehlídku a způsob, jakým probíhalo přihlašování potencionálních účastníků. „*Vážený soudruhu doktore, dramaturg Petr Kudela mi odevzdal několik přihlášek na Přehlídku vědeckých filmů v Olomouci a já se va Vás nyní obracím s prosbou, zda bych mohl ještě dostat asi 20-30 těchto přihlášek, a sice jak pro další vědecké pracovníky z ústavu ČSAV, tak pro novináře, členy Klubu čs. novinářů pro vědu a techniku, kteří by mohli této naší společné akci zajistit jistou míru publicity, o kterou jistě společně stojíme. Se soudružským pozdravem J. Kubíček.*“¹⁰⁹

Z písemné korespondence mezi Jiřím Stýskalem a Milanem Nováčkem je známo, že termín pro podání přihlášek byl mírně nadsazen, neměl však překročit 15. duben.¹¹⁰ Účastníci *Přehlídky* do své přihlášky vyplňovali, zda mají zájem o

¹⁰⁷ AUPO, pozn. 2, První zápis z porady.

¹⁰⁸ Osobní rozhovor.

¹⁰⁹ AUPO, pozn. 2, Dopis Stýskalovi od Kubicka ze dne 23. 3. 1966.

¹¹⁰ AUPO, pozn. 2, Dopis Nováčkovi od Stýskala ze dne 7. 4. 1966.

zajištění ubytování a na které dny. Ubytování bylo zajištěno v hotelech a stravování v menze.

Následující korespondence dokazuje, že *Přehlídka* se už v jejím prvním ročníku zúčastnilo pět zahraničních hostů. V dopise¹¹¹ zaslaném 6. dubna 1966 Jiřímu Stýskalovi, Milan Nováček sdělil, že Dr. Rudolf Müller¹¹² bude v době konání *Přehlídka* hostem ČSAV a projevil zájem o účast na festivalu, který společně hodlali navštívit.

Dopis adresovaný Jaromíru Kubíčkov¹¹³ přímo sděluje jména a funkce zahraničních účastníků, kteří *Přehlídku* navštívili, a uvádí jich celkem pět. Kromě výše uvedeného Rudolfa Müllera, jimi jsou Ingebor Fischerová,¹¹⁴ Erwin Kurpat,¹¹⁵ Gerhard Schicht¹¹⁶ a Jürgen Schweinitz¹¹⁷.

Jiří Stýskal ve svém dopisu z 5. dubna pro KVF-ČSAV oznamuje, že vyjma promítaných filmů Jana Calábka počítají i s jeho účastí v porotě *Přehlídka*, o čemž už předtím Jan Calábek oficiálně jednal s Petrem Kudelou.

Výběr členů poroty projednával Petr Kudela. Porota byla složena z třinácti osob, jejichž jména uvádím v podkapitole Ocenění.

2.5. Volné tribuny

Volné tribuny byly veřejné diskuse pořádané každý den *Přehlídka* ve večerních hodinách. Pojednávaly o problematice vědeckých a populárně vědeckých filmů. Od *volných tribun* se slibovalo setkání filmařů s vědeckými pracovníky, studenty a účastníky *Přehlídka* a následné rozpoutání diskuse nad probíhajícím

¹¹¹ AUPO, pozn. 2, Dopis Stýskalovi od Nováčka ze dne 6. 4. 1966.

¹¹² Z Institut für Mikrobiologie und experimentelle Therapie der DAN pracoval také v Association Internationale du Cinéma Scientifique jako místopředseda výzkumné sekce. Byl odborníkem v mikrobiologii a film využíval k výzkumným metodám.

¹¹³ AAV, pozn. 86, Dopis ze dne 7. 5. 1966, sign. 621.

¹¹⁴ Vedoucí oddělení přírodních věd v Deutsches Institut für Film v Berlíně.

¹¹⁵ Vedoucí oddělení společenských věd v Deutsches Institut für Film v Berlíně.

¹¹⁶ Z téhož ústavu jako Rudolf Müller.

¹¹⁷ Z Medizinische Fakultät der Humboldt-Universität v Berlíně.

festivalem. Z přepisu z *volných tribun*¹¹⁸ prvního dne vybírám informace, které nám dávají představu, jaké typy otázek na veřejných diskusích zazněly. Tímto výběrem chci také poukázat na atmosféru, která na *Přehlídce* panovala, nikoliv provést výčet všech otázek a témat, které byly v průběhu čtyř dnů řešeny.

Z přeepsaných dialogů v zápisu z *Volných tribun* je zřejmé, že na veřejné diskusi první den *Přehlídky* panovala zpočátku neklidná atmosféra, přičemž nikdo ze studentů na první diskusi ani nedorazil.

Jiří Stýskal v úvodním slovu vyjádřil vděčnost za možnost uspořádání veřejné diskuse, na které se mají možnost setkat návštěvníci projekcí *Přehlídky* spolu s odborníky z řad filmařů a vědců.

Ve svém úvodu se také zmínil o problematice proměny filmových forem a jejich vzájemného prolínání. „*Třeba film výzkumný se velmi snadno stane filmem výukovým, jestliže výzkum se přijme do výuky. A když je to podáno trochu populárněji, stane se filmem populárně vědeckým.*“¹¹⁹

Petr Kudela dal chvíli po začátku diskuse najevo svůj rozporuplný pocit z proběhnutých projekcí. Měl obavu, aby nenastalo společné utěšování, že je všechno „*báječné*“, když se ho při projekcích chvílemi zmocňoval pocit, říkající „*všechno stojí za starou bačkoru!*“¹²⁰ Většinová část studentů v průběhu projekcí odcházela, do konce jich setrvalo jen pár desítek. „*Měl jsem nad některými filmy dojem dosti depresivní. Uvažoval jsem takto: Řada těch filmů se nedostává k divákovi, pro kterého jsou myšleny. Svalovali jsme to na distribuci a na diváka, že o ně nemá zájem. Mně se dnes zdálo dosti zřetelně, že ta vina bude asi už ve chvíli zrození filmu, ne tak v jeho zpracování, nýbrž tím, že se určitý druh filmu dělá a že snad je určen kromě tvůrců pro další tři lidi a ostatní to už příliš nezajímá.*“¹²¹

Těmito slovy rozpoutal diskusi mezi dalšími účastníky nad natáčením žánrů vědeckého, výukového a populárně vědeckého filmu. Hovořilo se o únosné a neúnosné délce takových filmů a o hledání jejich praktického využití, které často nemívají. „*Domnívám se totiž, že ani ne tak populárně vědecké, ale zejména*

¹¹⁸ Jedná se o stenografický záznam diskuse.

¹¹⁹ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 1.

¹²⁰ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 2.

¹²¹ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 2 – 3.

vědecké filmy neplní svou roli tím, že jsou pouze promítnuty, ale že se s nimi musí nějakým způsobem pracovat.“¹²²

Problém také podle účastníků byl v malém zájmu vysokých škol o zařazení těchto filmů do výuky. Konstatují, že kdyby si vysoká škola filmy vyžádala, byly by už cíleně orientovány na určitou problematiku a tak by docházelo k jejich uplatnění. K této tematice se vyjádřil profesor Josef Metelka z Přírodovědecké fakulty UP, který poukázal, že v takovémto případě by se jednalo o filmy určené pro výuku, tedy výukové, využívané na vysokých školách. Tematická náročnost by byla přizpůsobená vysokoškolským znalostem a výklad dané problematiky by byl specializovanější.

Josef Metelka dal svým projevem najevo, že zaměření se na využitelnost filmů na vysokých školách by vyřešilo pouze uplatnění výukového filmu, ale neřešilo by se tím uplatnění vědeckého a populárně vědeckého filmu. Vyjádřil se také k promítaným filmům prvního dne. Podle jeho soudu se promítaly také básnické filmy, „*kteřé šly dost jednosměrně nebo přímočaře za naučnou a výukovou tematikou. To je přirozeně věc, která myslím, že v prvním i druhém případě je hezká, ale pro širší publikum a pro mne osobně byly přínosem ty filmy s básnickým zaměřením, které nám ukázaly něco trochu jinak [...] a tak jsem to pěkně na úvod vychutnal.*“¹²³ Josef Metelka měl v tomto případě na mysli snímek *Dialogy s hvězdami*.

Dále se hovořilo o výše zmíněných filmových žánrech, o jejich špatném vyhranění, jež způsobuje naprosto zmatečný stav výroby. Alan Šulc¹²⁴ tuto skutečnost komentuje slovy: „*Některé filmy, které byly považovány za populárně vědecké, populárně vědecké nejsou, protože jsou nejširšímu obecnstvu nesrozumitelné už svým slovníkem, podobou, způsobem zpracování.*“¹²⁵ Šulc mluvil

¹²² AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 4.

¹²³ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 6.

¹²⁴ Alan František Šulc (* 1909, + 1992) byl filmový režisér, publicista, scenárista, novinář, pedagog. Poválečné znárodnění kinematografie mu zajistilo (na přání Lehovce) ve vznikajícím KF místo dramaturga a pak vedoucího dramaturga (1946-48). Následně přešel jako dramaturg do Filmého ústavu Praha (1948-56) a začal působit na právě založené FAMU (1948-86). Održením od režie založil roku 1961 na FAMU Katedru dokumentární tvorby. Zasedal v porotách mnoha festivalů a organizoval stovky seminářů.

¹²⁵ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 12.

o citovém působení filmu na diváka jako o důležitém faktoru, který u žánru školního, výukového, vědeckého i populárně vědeckého chybí a jeho zahrnutí do struktury těchto žánrů, by bylo přínosem.¹²⁶ Takový názor ovšem nebyl všemi účastníky sdílen jako přínosný.

Poukázalo se také na důležitou myšlenku, že film, který ukazuje zajímavý vědecký objev, by rozhodně neměl být nudnější než věda, ale naopak napínavý tak, jako bylo samotné bádání. Tento požadavek ovšem není podle ostatních vždy realizovatelný, jak poukazoval jeden z účastníků: *„Jsem matematik a tam toho napínavého, toho filmového moc nebude. Viděli jsme dnes ten film Akademie Model a dílo. Musím se přiznat, že mne trochu zklamal, řekl až příliš mnoho, ukázal mnoho těch modelů a podle mého soudu tam nebyla hlavní myšlenka tak podtržena.“*¹²⁷ Současně však také spatřuje význam v přítomnosti co nejširšího spektra diváků, napříč vědními obory.

Debata se ještě vrátila k atmosféře v sále a studentům, kteří z promítání odcházeli. *„Přivedli jsme tam mládež a měl jsem radost, jak celé proudy pochodují na představení. Ale děláme ty věci správně? My jsme je pozvali na školní představení, oni jdou na povinné školní představení, a když mohou utéci, utečou. Dali jsme jim vůbec představu, že jdou třeba na slavnost, na festival, že tam se mohou chovat, jak se chovají, když jdou na návštěvu? Oni nejsou ani tady.“*¹²⁸ Podle dalšího úsudku studentům chyběla možnost vyjádření, od potlesku, až po pískání. Nikdo je na takovou možnost neupozornil.

Debata se dále stočila k rozdílu mezi vědeckým a populárně vědeckým filmem, z čehož vyplývá, že by měl být více ujasněn rozdíl mezi nimi, jelikož filmy byly občas špatně žánrově pojmenovávány. Populárně vědecký film musí mít velkou estetickou hodnotu, aby diváka zaujal a působil tak na jeho cit i rozum. Oproti tomu vědecký film může sice splňovat vědeckopopulární účel, ale musí pro odborníky přinášet nové vědecké poznatky. Řeč přešla na hodnocení, že diskuse o

¹²⁶ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 14.

¹²⁷ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 21.

¹²⁸ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 23.

těchto žánrech neudělaly za posledních 15 let žádný pokrok, jelikož tyto žánry odolávají definici.¹²⁹ Na této debatě volná tribuna prvního dne skončila.

Ze zápisu Volné tribuny můžeme vytušit, že nadšení z prvního dne *Přehlídky* nepanovalo. Studenti z projekcí odcházeli, jen co se jim naskytla možnost odejít o přestávce mezi promítanými filmy. Ani ti, co zůstali do konce promítání, neměli zájem zúčastnit se a setrvat na diskusi. Na těch se proto následně řešilo, zda je neúnosná délka, tematika, či zpracování promítaných snímků, nebo zda se nešťastným stalo to, že studenti šli na *Přehlídku* organizovaně, nikoli dobrovolně a brali svou účast jako povinnost.

2.6. Ocenění

Při závěrečném hodnocení porota vybírala z celkem 30 soutěžních snímků. Poslední den *Přehlídky* udělila jednu Velkou cenu rektora Univerzity Palackého a čtyři ceny v jednotlivých tematických kategoriích.

Byla složena z 13 porotců, u nichž uvádím vždy jejich celé jméno zároveň s institucí, ve které působili. Pro rok 1966 zasedala ve složení: Jaroslav Bouček (FAMU Praha), Jan Calábek (VŠZ Brno), Jaromír Duda (PdF UP Olomouc), Jaromír Kubíček (ČSAV Praha), Petr Kudela (KF Praha), Josef Metelka (PřF UP Olomouc), Eduard Petrů (FF UP Olomouc), Jan Stibral (KF Praha), Jiří Stýskal (FF UP Olomouc), Alan František Šulc (FAMU Praha), Miroslav Tomšů (LF UP Olomouc), Antonín Václavík (prorektor UP Olomouc).

Univerzita Palackého v Olomouci a Krátký film Praha udělily na návrh výše uvedené poroty:

Hlavní cenu rektora Univerzity Palackého a Diplom MěNV v Olomouci souboru filmů z oboru kardiologie režiséra Vladimíra Kabelíka. Jednalo se o filmy: *Elektrické pole srdeční*, *Katetrizace srdce cestou subclavia*, *Spaciokardiografie*.

Dvě Čestná uznání bez udání pořadí filmům *Vliv giberelinu na růst a pohyb rostlin* režiséra Jana Calábka a *Výzvě do ticha* režiséra Dušana Hanáka.

¹²⁹ AUPO, pozn. 2, volné tribuny, s. 31 – 32.

Zvláštní uznání filmu *Zrcadlení* režiséra Evalda Shorma.

Ústřední výbor Socialistické akademie udělil také na návrh výše uvedené poroty:

Cenu filmu *Co není psáno, není na světě* režiséra Miro Bernata.

Závěr

Hlavním tématem bakalářské práce byla *raná historie festivalu Academia film Olomouc*, konkrétně jeho první ročník, uskutečněný v roce 1966.

Důvodem výběru tohoto tématu byl osobní zájem o poznání důvodů, kroků a souvislostí vedoucích v roce 1966 ke vzniku *Přehlídky vědeckého a populárně vědeckého filmu*.

Cílem mé bakalářské práce bylo zrekonstruovat ranou historii prvního ročníku festivalu Academia Filmu Olomouc, konaného roku 1966.

Zdrojem informací byly archivní prameny, rozšířené o monografické publikace a orální historii.

V první kapitole jsem charakterizovala žánry vědeckého a populárně vědeckého filmu, které festival reflektoval a zařadila je stručně do dobového a vývojového kontextu.

V druhé hlavní kapitole pojednávám už o festivalu samotném. Uvedla jsem, odkud se vzala myšlenka založení festivalu a důvody pro určení místa jeho konání. Následně jsem chronologicky přiblížila vstup jednotlivých institucí do spolupřádání festivalu.

Pojednala jsem o způsobu plánování festivalu a jeho dramaturgii. Popsala jsem program přehlídky spolu se stručnou charakteristikou promítaných filmů zahrnutých v hlavním programu.

Specifikovala jsem, pro jaké účastníky byl festival určen a jaký byl o účast zájem. V rámci veřejných diskusí jsem přiblížila atmosféru a témata, která byla řešena. Na závěr práce jsem jmenovala složení poroty a ohodnocené snímky s jejich režiséry. Celou práci jsem rozšířila o bližší charakteristiku významných osobností.

Výsledkem práce je snadno dostupný materiál, který má poskytnout základní informace o prvním ročníku festivalu a může sloužit k dalšímu bádání.

Nejcennějším pramenem se pro mne stalo osobní setkání a rozhovor se zakladatelem festivalu Petrem Kudelou. Ten po našem rozhovoru také přijal mé pozvání na padesátý ročník AFO a osobně se zúčastnil jednoho festivalového dne.

Seznam použitých pramenů a literatury

Tištěné dokumenty

ČESÁLKOVÁ, Lucie. *Atomy věčnosti: český krátký film 30. až 50. let*. Vyd. 1. Praha: NFA, 2014, 430 s. ISBN 978-80-7004-163-5.

Dvacet let Academia filmu Olomouc. 1. vyd. Olomouc: 1985, Universita Palackého. 84 s., obr. příloha.

ELBL Jindřich, Patnáct let filmové politiky. *Film a doba*, roč. 1965.

Filmový sborník historický. [Sv.] 4, *Česká a slovenská kinematografie 60. let*. 1. vyd. Praha: Národní filmový archiv, 1993, 198 s. ISBN 8070040289.

HOLIŠOVÁ Jitka, KREJČÍŘOVÁ Marcela, PETRŮ Eduard. *30 let Academia filmu Olomouc: mezinárodní festival vědeckých, populárně-vědeckých a didaktických filmů, televizních pořadů a videoprogramů. Academia film Olomouc, 30. ročník, 2.-5.4.1995*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995. 57 s.

NAVRÁTIL, Antonín. *Cesty k pravdě či lži: 70 let československého dokumentárního filmu*. 2. vyd., V AMU 1. Praha: Nakladatelství AMU, 2002, 285 s. ISBN 8073319098.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 539 s., [4] s. obr. příl. ISBN 978-80-247-3568-9.

STRÁNSKÝ, Antonín a LEVINSKÝ Otto. *Film a filmová technika*. 1. vyd. Praha: SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1974, 353 s.

ŠTOLL, Martin, CYSAŘOVÁ Jarmila, HÁDKOVÁ Jana, ŠKAPOVÁ Zdena a ŠVIHÁLEK Milan. *Český film: režiséři-dokumentaristé*. První vydání. Praha: Libri, 2009, 695 s. ISBN 978-80-7277-417-3.

KROK: kulturní revue Olomouckého kraje. Olomouc: Vědecká knihovna. ISSN 1214-6420, 2013, Roč. 10, č. 1.

Přehledka vědeckých a populárně vědeckých filmů v rámci oslav 20. výročí obnovení university v Olomouci. Praha, 1966. 9 s.

Elektronické dokumenty

AFO. *Historie festivalu: afo.cz* [online]. [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: http://afo.cz/index.php?seo_url=historie-festivalu

AKADEMICKÝ BULLETIN. *Co ještě čas nezavál aneb Vzpomínky na Akademii* [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://abicko.avcr.cz/2015/07/10/>

ČTENÁŘ měsíčník pro knihovny. *KRONIKA: K sedmdesátinám do. PhDr. Jaromíra Kubička, CSc.* [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://ctenar.svkk1.cz/clanky/rocnik-2008/02-2008/kronika-k-sedmdesatinam-doc-phdr-jaromira-kubicka-csc-38-86.htm>

HISTORIE AV ČR [online]. [cit. 2015-11-18]. Dostupné z: http://www.cas.cz/o_avcr/historie/

KRÁTKÝ FILM PRAHA A.S. *O NÁS* [online]. [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://www.kratkyfilm.eu/onas.html>

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA. *Osobnosti MZK* [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <https://www.mzk.cz/o-knihovne/historie/osobnosti-mzk>

OBRYS KMEN. *Aby nebylo zapomenuto – Geneze konferencí Václavkova Olomouc* [online]. [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: <http://www.obrys-kmen.cz/archivok/?rok=2008&cis=44&tisk=05>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Návrh poslanců dr. Štrougala, dr. Kučery, Pospíšila, Erbana, dr. Císaře a druhů na volbu sedmdesáti pěti poslanců Sněmovny národů Federálního shromáždění podle*

čl. 147 písm. b) ústavního zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1969cni/tisky/t0011_02.htm

TOTATILA. *Seznam osob doporučených k zařazení do jednotné centrální evidence představitelů a exponentů pravice severomoravským KV KSČ* [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/seznamy/exp_prav_smernice_seznam_08.pdf

PUKV OPS. *Malé Velké Vary* [online]. [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://pukv.opsforte.eu/archiv/07cl03.html>

Archivní prameny

Archiv Univerzity Palackého (AUPO), Fond: AFO, Karton: 4 AFO 1966 1967:

Archiv Akademie věd (AAV), Fond: KVF ČSAV, Inventární č. 38, sign. 621.

Orální pramen

Osobní rozhovor s Petrem Kudelou ze dne 13. 2. 2015.

Seznam zkratek

AFO	Academia film Olomouc
AICS	Association Internationale du Cinéma Scientifique (Mezinárodní asociace vědeckých filmů)
AUPO	Archiv Univerzity Palackého
AV	Akademie věd
ČSAV	Československá akademie věd
ČSSR	Československá socialistická republika
FAMU	Filmová akademie múzických umění
FF UP	Filozofická fakulta Univerzity Palackého
KF	Krátký film Praha
KVF ČSAV	Komise pro vědeckovýzkumný film při presidiu Československé akademie věd
KSČ	Komunistická strana Československa
LF UP	Lékařská fakulta Univerzity Palackého
MěNV	Městský národní výbor
MVS	Muzejní a vlastivědná společnost v Brně
NDR	Německá demokratická republika
OV	Okresní výbor
OVSa	Okresní výbor socialistické akademie
PdF UP	Pedagogická fakulta Univerzity Palackého

PřF UP Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého

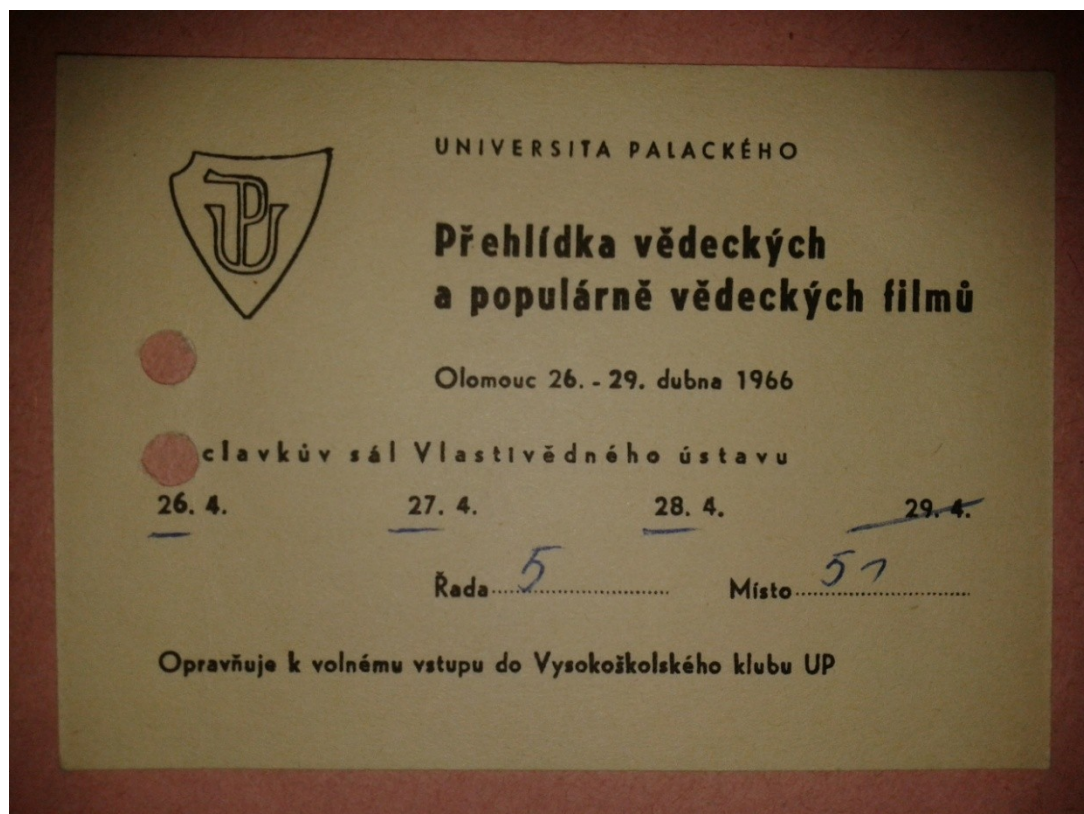
VŠZ Vysoká škola zemědělská Brno

SSSR Svaz sovětských socialistických republik

ŠKF Štúdio krátkých filmov

UP Univerzita Palackého

1. **Vstupenka na Přehlídku**

2.

Přihláška na Přehlídku

Univerzita Palackého
studijní odd.rektorátu,
Olešovic, Křížkovského 10.

Přihlašuji se k účasti na přehlídce vědeckých a populárně vědeckých
filmů a závazně žádám o zajištění noclehů

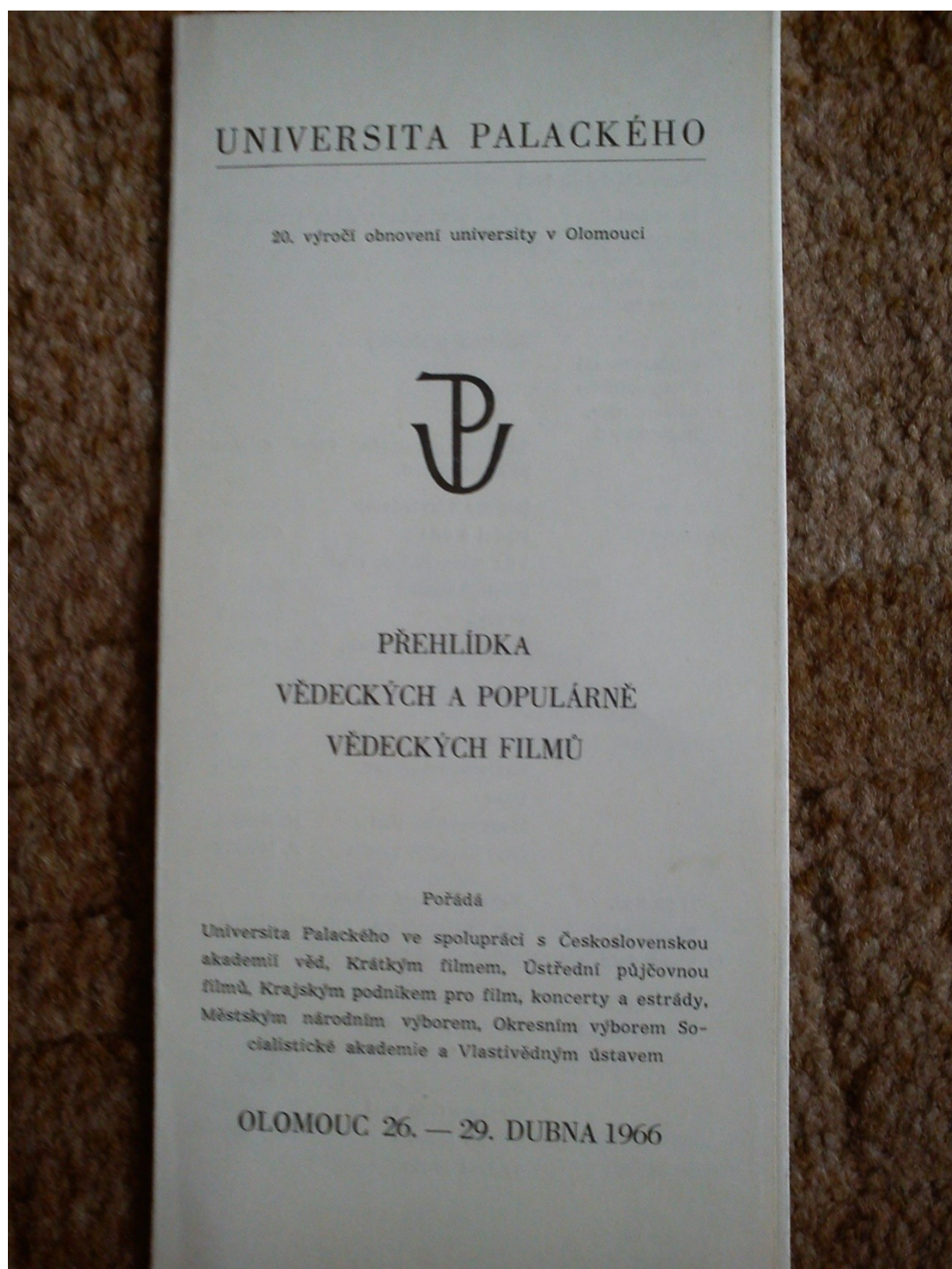
z 25.4. na 26.4.	z 28.4. na 29.4.
z 26.4. na 27.4.	z 29.4. na 30.4.
z 27.4. na 28.4.	(Nehodící se škrtněte.)

Jméno a adresa (hůlkovým písmem)

Dne.....

podpis

3. **Oficiální program**

NÁZEV:

Raná historie Academia filmu Olomouc

AUTOR:

Michaela Gurňáková

KATEDRA:

Katedra divadelních a filmových studií

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Jakub Korda Ph.D.

ABSTRAKT:

Tato bakalářská práce se zaměřuje na ranou historii festivalu Academia film Olomouc, konkrétně jeho první ročník, uskutečněný v roce 1966.

V rámci bakalářské práce se věnuji také institucím, produkujícím žánry populárně vědeckého filmu, jejich vývoji a charakteristice. Metodologicky se jednalo o heuristicky zaměřený výzkum, jehož cílem bylo vytvořit snadno dostupný materiál k získání informací o vzniku festivalu, přípravách a organizaci jeho prvního ročníku a osobností s ním spojených.

Na základě heuristického výzkumu propojeného s orální historií, jsem vytvořila práci, která kompletizuje dosud systematicky nezpracované archivní materiály a předkládá tak materiál sloužící k získání základních informací o prvním ročníku festivalu.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Academia film Olomouc, Přehlídka vědeckého a populárně vědeckého filmu, vědecký a populárně vědecký film, Petr Kudela

TITLE:

Early history of Academia film Olomouc

AUTHOR:

Michaela Gurňáková

DEPARTMENT:

The Department of Theatre, and Film Studies

SUPERVISOR:

Mgr. Jakub Korda, Ph.D.

ABSTRACT:

This Undergraduate Thesis focuses on the early history of the Academia Film Olomouc Festival, in particular on its first year realized in 1966.

Within the framework of the Undergraduate Thesis I have been dealing with the institutions that produce the genres of popular-science movies. I analyzed their development and characteristics. Regarding methodology, it could be classified as heuristically focused research aiming to create an easily accessible bulk of material to acquire information about the origins of the festival, about its preparation phases, organisatory stages and its creators.

I have created a piece of scientific work based on heuristic research linkeded to oral history. This work brings complete archive materials not systematically processed yet and presents material that should serve to acquire basic information about the first year of the festival.

KEYWORDS:

Academia Film Olomouc, Show of science films and popular-science films, science films, popular science

